

San Pablobi
CORINTO
Bainni utire toyaguë, ru'ru ba'i cocare
Toyani saobi

Saludo

¹ Yë'ë, Pablo hue'eguëbi yua Riusu raoni jo'casi'quë'ë. Riusubi yë'ëni ëñani, Yë'ë coca quëacaiguëre baguëte re'huani jo'caza caguë, Jesucristo ba'iyete quëani achoguëte yë'ëre re'huani raobi. Ja'nca raoguëna, yë'ë yua mai te'e bainguë Sóstenes hue'eguë naconi ba'iguëbi ² utire toyani, mësacua, Riusu bainreba, Corinto huë'e jobore ba'ijënna, utire toyani saoyë yë'ë. Mësacua yua Riusu bainreba ba'ijën, si'a Ruisu bain naconi te'e recoyo ba'ijën, si'a jubë si'aruan ba'icuabi Jesucristoni bojojën, si'acuabi Ëjaguë baguëni cajën ba'iyë mai. ³ Ja'nca ba'ijënna, mai Taita Riusu, mai Ëjaguë Jesucristo naconi mësacuani caraye beoye bojo recoñoa re'huajën, conreba conjën ba'ija'bë cayë yë'ë.

Bendiciones por medio de Cristo

⁴ Mësacuabi Cristo Jesús naconi te'e ba'ijënna, Riusubi caraye beoye mësacuani cuirani conguë ba'iji. Ja'nca ba'iguëna, mësacua ba'iyete si'arën ro'taguë, Taita Riusuni caraye beoye surupa caguë bojoguë ba'iyë yë'ë. ⁵ Riusubi mësacuani ja'nca cuirani conguë, baguë caye si'aye mësacuana insireba insiji. Insiaguëna, mësacuabi baguë cuirani conse'ere masireba masini, si'a bainni quëani achoye poreyë. ⁶ Quëani achojënna, yequëcuabi Jesucristo te'e ruiñe yo'ose'ere achani masiyë. Jesucristo cuirani consi'cuare sëani, ⁷ Riusubi baguë ta'yejeiye baye

si'ayete mäsacuana ro insini jo'cabi. Ja'nca jo'caguëna, mäsacuabi Riusu insise'ere gare caraye beoye ba'ijën, mai Ējaguë Jesucristo ti'an raija'yete ro'tajën ëjojën ba'iyë. ⁸ Ja'anrën ba'ija'ye tēca, Jesucristobi conguëna, mäsacuabi gare jëja reconoa bajën, gare jucha beocua re'huasi'cua ba'ija'cua'ë. ⁹ Riusubi cuencueni jo'caguëna, mäsacua yua baguë Zin Jesucristo naconi te'e recoyo re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, Riusubi tin re'huaye gare beoye ba'ija'guë'bi.

Divisiones en la iglesia

¹⁰ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mäsacuabi sa'ñeña je'o bajën ja'nca yo'oye beoye gare ba'ijë'ën. Mai Ējaguë Jesucristo caye'ru te'e caguë, mäsacuani si'a jëja guanseyë yë'ë. Mäsacua je'o baye gare jo'cani, te'e recoyo ro'tajën, te'e recoyoreba bojojën ba'iyë re'huani ba'ijë'ën. Mäsacua te'e ruin yo'o yo'ojën, te'e cajën ba'ijë'ën. ¹¹ Cloé bainbi yë'ëni quëajënna, mäsacua je'o bajën ba'iyete masihuë yë'ë. ¹² Mäsacua jubë ba'icua yequëcuabi, Pabloni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Apolosni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Pedroni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi, Cristoni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. ¹³ Ja'nca cajën ba'itoca, ¿mäsacua yua Cristo bain jubëan tin jubëan ba'iyë ro'taye? ¿Pablo hue'eguëbi mäsacua jucha ro'ire crusu sa'cahuëna junni tonsi'quë ro'taye? ¿Yequërë Pabloni si'a recoyo ro'tani bautiza güesere mäsacua? ¡Banhuë! ¹⁴ Mäsacua jubë ba'icua arecato, Crispo, Cayo, bacua se'gare bautizahuë yë'ë. Yequëcuani gare bautizama'ë yë'ë. Ja'nca bautizama'isi'quë sëani, Riusuni surupa cayë yë'ë. ¹⁵ Mäsacuabi Pabloni si'a recoyo ro'tahuë caye beoye ba'ija'bë caguë, mäsacuani bautizaye beoye ba'ë yë'ë. ¹⁶ Estéfanos te'e huë'e

bain ja'ancuare'ga bautizahuë. Yequëcua yë'ë bautizasi'cuare ro'taye porema'iñë. ¹⁷ Cristobi yë'ëre cuencueni raoguë, bain bautizaye yë'ëre guansemaji'i. Baguë cocarebare quëani achoye se'ga yë'ëre raobi. Ja'nca cuencueni raoguë ai masi ëja bain cani achoye'ru yë'ë cocarebare cani achoma'ijë'ën caguë raobi. Ja'nca quëani achotoca, Cristo junni tonsi cocare ta'yejeiye beoye quëani achotoca, ja'an cocare ro huesoni si'are'abi.

Cristo, poder y sabiduría de Dios

¹⁸ Cristo junni tonsi cocare cato, ro bain huesëni cara-jeicuabi achani, ro huesë ëaye cayë cajën, ro jayajën sehuocua ba'iyë. Riusu bain cuencueni tēja'cuaca achani, Riusu ta'yejeiyereba coca'ë cajën ro'tajën ba'iyë mai. ¹⁹ Ën coca baguë toyani jo'casi coca ñaca caji.

Ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cua, bacua masini cayete ñu'ñu güeseni senjoja'guë'ë yë'ë.

Bacua masiye ye'yese'ere ëñani, Ro ye'yehuë bacua, caguë senjoja'guë'ë yë'ë, cani jo'cabi Riusu.

²⁰ Yureca ën yija ba'iyë masiye ye'yesi'cua, ira coca ye'yocua, masiye coca cajën sehuocua, ja'ancuare cu'eto, gare tinjañe beoye ba'iyë. Ro ën yija bainbi masi coca caye ro'tacuareta'an, Riusubi ro huesë ëaye case'e'ë caji, Riusubi ta'nhueji. ²¹ Riusubi si'aye masiye re'huani jo'caguëna, ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cuabi ëñani, ro bacua masiye porejën, Riusu ba'iyete gare ye'yemaë'ë. Ja'nca ye'yemajënna, Riusubi mai hua'na baguë bainrebare cuencueni raoguë, baguë quëani achoye guanseguëna, ro ën yija ba'iyë ye'yesi'cuabi achani, ro huesë ëaye caji cajën, ro jayaye sehuojën ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, yequëcuabi achani Jesucristoni si'a recoyo ro'tajënna, Riusubi bacuana bojoguë, bacuare tëani re'huani baji.

²² Yureca judío bainbi Riusu ta'yejeiye yo'ore yo'oni
 èñojè'ën cajën ëjoyë. Griego bain'ga bain ba'iyë si'a
 masiye ye'yeñu cajën ëjoyë. ²³ Ja'nca ëjocuata'an,
 yëquënabi Cristo ba'iyë se'gare, quëani achojën ba'iyë.
 Riusu Raosi'quërebabi crusu sa'cahuëna junni tonbi cajën
 quëani achojën ba'iyë. Ja'nca quëani achojënna, judío
 bainbi achani, Gu'a coca se'gare cayë cajën ro bëinjën
 carajeyë. Judío bain jubë ba'ima'icuaabi achani, Ro huesë
 ëaye cayë cajën, yëquënani ro jayajën sehuoyë. ²⁴ Ja'nca
 sehuocuata'an, Riusu bain choisi'cua judío bain ba'itoca
 judío bain beotoca, bacuabi Cristo ba'iyete achani Riusu
 ta'yejeiyereba ba'i coca'ë cajën, Riusu coca masireba
 case'e'ë cajën, bojojën ba'iyë. ²⁵ Ro ën yija ba'iyë
 ye'yesi'cuabi mai Èjaguë Jesucristo junni tonsi cocare
 achani, Jëja beocuabi ro huesë ëaye cayë cajën jayacu-
 ata'an, Riusubi ai ba'iyë ai masiguëbi ai ta'yejeiyereba
 yo'oni èñoñe poreguëbi ba'iji. ²⁶ Yureca yë'ë bain san-
 huë, Riusubi mësuacuare cuencueni re'huaguëna, ja'anre
 ro'tajë'ën. Bainbi mësuacuare ëñato, bain masiye'ru
 masicua, jëja bacua, quë'rë ta'yejeiye ëja bain ba'icua,
 ja'ancua'ru beohuë mësuacua. Choa jubë se'gabi ja'nca
 baë'ë. ²⁷ Ja'nca ba'icuaabi ro huesë ëaye ba'ijënna,
 Riusubi ëñani bain masicuaani jayaza caguë, mësuacuare
 cuencueni re'huani baji. Jëja beocuani ëñani, bain jëja
 bacuaani jayaza caguë, mësuacuare cuencueni re'huani
 baji. ²⁸ Riusubi bonse beo hua'na, etoni senjosi hua'na
 ja'ancuare ëñani, ëja bain re'oye achoye cacuaani jayaza
 caguë, bacuare cuencueni re'huani baji. ²⁹ Bainbi ën
 cocare cajënna, bacuare ënseji: “Yë'ë se'gabi yë'ë ba'iyete
 re'huaye poreyë” Ja'an cocare cama'inë caguë, baguë
 bain cuencuesi'cuare jëja ba hua'nare re'huani, bainni
 èñoji Riusu. ³⁰ Yureca, mësuacuabi Jesucristo naconi te'e
 recoyo ba'ijënna, Riusu se'gabi ja'an ba'iyete re'huacaji'i.

Riusubi re'huani jo'caguëna, Jesucristobi mai gu'a jucha ro'ire junni tonguë, maire masicuarë re'huabi. Baguë ba'iyë'ru gu'aye beo hua'nare maire re'huabi. Gare cara-jeima'icuarë maire re'huabi baguë. ³¹Ja'nca re'huaguëna, baguë coca cani jo'case'e'ru yo'ojën bañuni. Ën Coca: “Yo'oye pore coca caye yëtoca, mai Ëjaguë Riusu se'gabi yë'ë ba'iyete re'huaye poreji, cajën bañuni” cani jo'case'e ba'iji.

2

El mensaje de Cristo crucificado

¹Yë'ë'ga Riusu cocarebare quëani achoguëbi mësacua jubëna ti'anhuë, yo'je sanhuë. Ja'nca ti'anguëbi ëja bain masi cocabi mësacuani yihuomaë'ë yë'ë. ²Jesucristo ba'iyë, baguë crusu sa'cahuëna junni tonse'e, ja'an se'gare quëani achoza caguë, mësacuana ti'anhuë yë'ë. ³Ja'nca ti'anni, mësacua naconi ba'iguë, yë'ë se'gabi ro ëja beo hua'guë baë'ë. Riusu yo'o guansese'ere huacha yo'oma'iñë caguë, ai huaji yëhuë yë'ë. ⁴Ja'nca ba'iguëbi ëja bain masi coca caye'ru mësacuani coca camaë'ë yë'ë. Riusu Espíritubi ta'yejeiye yo'o güeseguëna, Riusu cocarebare mësacuani quëani achohuë yë'ë. Ja'nca quëani achoguëna, mësacuabi Riusu ta'yejeiyereba ba'iyete masihuë. ⁵Riusu cocarebare quëani achoguë, ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masiye caye'ru catoca, mësacuabi Cristoni si'a recoyo te'e ruiñë ro'tama'ire'ahuë. Ja'nca sëani, mësacua yua Cristoni te'e ruiñë si'a recoyo ro'taja'bë caguë, Riusu ta'yejeiyereba ba'iyë'ru baguë cocarebare mësacuani quëani achohuë yë'ë.

Dios se da a conocer por medio de su Espíritu

⁶Yureca masi cocare ye'yoye yëtoca, Cristo ba'iyete ye'yesi'cuani quëayë mai. Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua

masiye caye'ru cama'iñë. Ëja bain masiye cayere'ga quëama'iñë. Ja'ancuabi carajeija'cua ba'iyë. ⁷ Mai masi cocare cato, tin ba'iji. Riusubi ru'rureba ba'ija'yete ro'tani, yequëcuani zoe quëama'iguë baji'i. Ja'nca ba'iguëbi yureña se'ga maini quëaji Riusu. ⁸ Yureña bain ëjacuaca ja'anre gare masimaë'ë. Masitoca, mai ta'yejeiyereba Ëjaguëte crusu sa'cahuëna huani senjoma'ire'ahuë. ⁹ Ja'nca ba'iguëna, mai masi cocare cajën, Riusu coca toyani jo'case'e'ru cayë mai:

Riusubi baguë bain concua, baguëni ai yëjën bojocua, ja'ancuani ro'tani, ai ta'yejeiyereba ba'ija'yete bacuare re'huacaji'i.

Baguë ai ta'yejeiyereba ba'ija'yete cato, masiye gare porema'iñë.

Bain ñacobi ëñato, bain ganjobi achato, bain recoyobi ro'tato, ja'anre masiye gare porema'icua'ë bain hua'na, toyani jo'case'e ba'iji.

¹⁰ Ja'an cocare toyani jo'casi'quëbi mai ta'yejeiyereba ba'ija'ye re'huase'ere maini masi güesebi. Baguë Espíritubi maina gaje meni bani, maini masi güesebi. Riusu Espíritute cato, si'aye masiji. Riusu ta'yejeiyereba yahue masise'e si'aye masiji.

¹¹ Bain hua'na'ga yahue ro'tajënna, yequëcuabi bacua yahue ro'tase'ere masiye gare porema'iñë. Ba ro'tacua se'gabi masiyë. Güina'ru Riusubi yahue ro'taguëna, yequëcuabi baguë yahue ro'tase'ere masiye gare porema'iñë. Riusu Espiritu se'gabi masiye poreji.

¹² Ja'nca masiye poreguëbi maina gaje meni, maini baji. Ën yija ba'iyete ye'yesi'cuabi masi güesese'ere ye'yemaë'ë mai. Riusu Espiritu masi güesese'ere ye'yehuë. Ja'nca ye'yëjënna, Riusubi baguë ta'yejeiye baye si'ayete maina ro insini jo'caji. ¹³ Insini jo'caguëna, maibi Riusu Espiritu masi cocare ye'yeni, bainre quëajën ye'yoyë. Ën yija

ba'ie ye'yesi'cua masi cocare ye'yeni quëama'iñë. Riusu Espíritu masi coca se'gare ye'yeni quëajën, Riusu Espíritu bacua se'gani ye'yoyë mai, Riusu Espíritu se'ga masise'ere sëani.

¹⁴Riusu Espíritu beocuare cato, Riusu ta'yejeiye bayete coní baye gare porema'iñë. Riusu Espíritu se'ga masise'ere sëani, Riusu Espíritu beocuabi ye'yeye gare porema'iñë. Bacuani quëatoca, bacuabi ro achajën, ro jayaye sehuojën ba'iyë. ¹⁵Riusu Espíritu bacuaca si'a bain ye'yose'ere te'e ruiñe masiye poreyë. Ja'nca porejënna, yequëcuabi bacua ba'iyete masini, bacuani ye'yoye gare porema'iñë. ¹⁶Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'iji. Ën coca: “Riusu ro'tayete cato, yequëcuabi masiye gare porema'iñë. Mai Ëjaguëni coca ye'yoye gare porema'iñë.” Ja'an coca toyani jo'case'e ba'iguëna, yëquëna hua'naca Jesucristo naconi te'e recoyo zi'inni ba'icuabi baguë ro'taye'ru te'e ro'tajën ba'iyë.

3

Compañeros de trabajo al servicio de Dios

¹Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani coca ye'yoto, Riusu Espíritu beocuani ye'yoye'ru ye'yoye bahuë yë'ë. Ro bain ro'taye'ru ro'tajën baë'ë mësacua. Cristoni ye'yeye ai carabi mësacuare. ²⁻³Ja'nca ba'ijënna, mësacuani ta'yejeiye ye'yomaë'ë. Zin hua'na chuchucuabi jëja aonre aiñe porema'iñe'ru mësacua baë'ë. Ja'nca porema'icua'ru ba'ijën, Riusu ta'yejeiye masi cocare ye'yeye porema'ë mësacua. Yuta ye'yeye carabi mësacuare. Ja'nca ba'ijën, yure'ga ro bain ro'taye'ru ro'tajënna, ye'yeye caraji mësacuare. Mësacuabi sa'ñeña ba'iyete ro ëa ëñañe ba'ijën, sa'ñeña ro je'o bajën, ro bain ro'tajën yo'oye'ru ro yo'ojën ba'iyë mësacua. ⁴Ja'nca yo'ojën, yequëcuabi Pabloni yo'o conguë'ë yë'ë cayë. Yequëcuabi Apolosni

yo'o conguë'ë yë'ë, cayë. Ja'nca cajën ba'icuaabi ro bain ro'taye'ru ro'tajën, cue'yojën yo'oyë mësacua.

⁵ Yureca, mësacuabi Apolos ba'ie, Pablo ba'ie, ja'anre te'e ruiñe ye'yemaë'ë. Mai Ējaguë guansesi yo'o concua se'ga ba'iyë yëquëna. Ja'nca ba'icuaabi Riusu cocarebare quëani achojënna, mësacuabi Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë. Riusubi baguë bainre ëñani, ga baignuëni baguë yo'ore caguëna, yëquëna se'gabi ba yo'ore yo'oyë. Ja'nca yo'ojën, mësacuani Riusu cocarebare quëani achojën yihuohuë. ⁶ Ja'nca yo'o yo'ojën, yë'ëbi aon tañe'ru Riusu cocarebare mësacua recoñoana jo'cahuë. Apoloca oco jañuñe'ru mësacuani recoyo ro'taye conguë baji'i. Ja'nca yo'o yo'ocuata'an, Riusu se'ga si'a aon iroye masiguëbi quë'rë jëja recoyo bacuare mësacuare re'huabi. ⁷ Ja'nca sëani, Riusu bain concua, aon tancua, oco jañucua, ja'ancuabi Riusu guansesi yo'o se'ga yo'ojën ba'iyë. Ta'yejeiye masicua beoyë. Riusu se'ga aon iroye masiguëbi quë'rë jëja recoyo bacuare baguë bainre re'huaye masiji. ⁸ Aon tancua, oco jañucua, ja'ancuabi te'e yo'o yo'ojën, Riusuni te'e yo'o conjën ba'iyë. Ba'ijënna, Riusubi ëñani, maire ro'iji. ⁹ Yëquë'nabi ja'nca yo'o yo'ojën, Riusure yo'o concua se'ga ba'iyë. Riusubi guansequëna, baguë yo'ore te'e yo'ojën concua se'ga ba'ijën, baguë cocarebare mësacuani te'e ruiñe ye'yojën ba'iyë.

Ja'nca ba'ijënna, Riusubi mësacua jubëni ëñaguë, “Yë'ë bainreba'e” mësacuare caji. “Yë'ë cocarebare te'e ruiñe ye'ye bi'rajën, yë'ë ba'ie'ru bojora'rë ruin bi'rayë” mësacuare caguë bojoji Riusu. ¹⁰⁻¹¹ Yureca, Riusubi yë'ëre guanseni conguëna, mësacua jubëna ru'ru ti'anni, baguë cocarebare mësacuani te'e ruiñe ye'yoni masi güeseguë baë'ë yë'ë. “Jesucristo yua Riusu Raosi'quërebare sëani, baignuëni si'a recoyo ro'tani, Riusu bain ba'ie poreyë”

caguë, baguë cocarebare mësacuani ye'yoguë ba'ë
 ye'ë. Tin ye'yotoca, Riusu bain ba'ie gare porema'iñë.
 Ja'nca te'e ruiñe ye'yoguëna, yequëcua'ga Riusu cocare
 mësacuani ye'yojën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, te'e ruiñe
 ëñajën ye'yoja'bë caguë yihuoyë ye'ë. ¹² Te'e ruiñe ëñajën,
 Riusu cocarebare te'e ruiñe ye'yojën ba'itoca, bacua
 yo'o yo'ose'e yua gare carajeiye beoye ba'iji. Te'e ruiñe
 ëñamajën, Riusu cocarebare huacha ye'yojën ba'itoca,
 bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiji. ¹³⁻¹⁴ Ën yija carajei
 umuguse ti'anguëna, Riusu toare zëonni, si'a ën yija
 ba'iyete ëoni si'ani, ba ye'yocua yo'o yo'ose'ere ëñani, te'e
 ruiñe ye'yose'e ba'itoca, gare carajeiye beoye ba'iguëna,
 Riusu bayete ba ye'yocuana re'oye insija'guë'bi. Jesu-
 cristo ba'iyete te'e ruiñe ye'yoni jo'casi'cua sëani, Riusu
 insija'yete conì baja'cua'ë. ¹⁵ Yequëcua, Riusu cocare-
 bare te'e ruiñe ëñamajën, huacha ye'yojën ba'itoca,
 bacua yo'o yo'ose'e yua gare carajeiguëna, Riusubi baguë
 bayete bacuana ta'yejeiye insima'ija'guë'bi. Baguë bainre
 bacuare re'huanì baja'guëta'an, Riusu toabi jëaye cato,
 bacuabi jëaye porema'ijënna, Riusubi bacuare bojora'rë
 tëani baja'guë'bi.

¹⁶ Yureca, ye'ëbi ye'yo coca caguëna, mësacua
 achajë'ën. Mësacua jubë yua Riusu ba'iru'ë caguëna,
 Riusu Espiritubi mësacua jubërebare ba'iguë ba'iji.
 ¿Mësacua guere yo'ojën, ja'anre ye'yemate'ne? ¹⁷ Riusu
 ba'iru cuencuesi'cuare sëani, yequëcuabi ti'anni, bacua
 si'si ye'yoyebi huesoni si'ama'ija'bë. Huesoni si'atoca,
 Riusu'ga bacuare'ga huesoni si'aja'guë'bi. Riusu ba'irute
 cato, mësacua recoñoa jucha beoye ba'iji.

¹⁸ Yureca, mësacua ba'iyete gare huacha ro'taye beoye
 ba'ijë'ën. Mësacua jubë ba'icua, yequëcuabi, Bain
 masiye'ru quë'rë masi ëjaguë'ë ye'ë ro'tajën ba'itoca, ro
 ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masiyete jo'cani senjojë'ën.

Ro huesë hua'nara'ru ruinjë'ën. Ja'nca ruintoca, Riusubi mësacuare te'e ruiñe masi ëjacuare re'huaji. ¹⁹ Riusubi ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masiyete cato, gare huesë hua'na se'ga ba'iyë. Baguë coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua, masi ëjacuabi ro coquejën, si'aye ba ëaye ro'tato'ga, Riusubi baguë ñacobi ëñani, bacuare ëñseji” toyani jo'case'e ba'iji. ²⁰ Yequë coca'ga toyani jo'case'e ba'iji: “Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua masi ëjacuabi ëa ëñani ro'tajënna, Riusubi masini, Ro ro'tajën, ro yo'oyë bacua, caji.” ²¹ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, ro bain hua'na masi ëjacua ba'iyete catoca, bacua masiyete ta'yejeiye caye beoye ba'ijë'ën. Riusubi baguë coca ye'yocuare cuencueni, mësacuana saoguëna, mësacuabi Riusu ba'iyete quë'rë ye'yejën ba'ijë'ën. ²² Yë'ë, Pablo hue'eguë, Apolos, Pedro, yëquënabi ëja bain ba'iyete ëñocuata'an, mësacuani yo'o conjën raisi'cua se'ga ba'iyë yëquëna. Ja'nca ba'ijënna, mësacua yua yëquënani conijë'ën. Si'a ën yija re'otore'ga, mësacua ba'i umuguseña, mësacua junni tanjairën, yurera, jë'te raija'rën, si'aye Riusubi re'huacani jo'caguëna, mësacua conijë'ën. ²³ Conijë'ënna, Cristobi mësacuani conijë'ën. Conijë'ënna, Riusu'ga Cristoni conijë'ën baguë sëani, mësacua yua gare carajeiye beoye ba'ija'cua'ë.

4

El trabajo de los apóstoles

¹ Yureca, yëquëna hua'na ba'iyete cato, Cristore yo'o concua se'ga ba'iyë yëquëna. Riusubi baguë cocarebare yëquënani masi güeseguëna, baguë bainrebani güina'ru masi güesejën, Riusure conjën ba'iyë. ² Riusure yo'o concua ba'ijën, baguë yëye'ru jo'caye beoye yo'ojën ba'iyete bayë. ³ Yë'ë'ga ja'nca yo'oguë ba'iguëna, yequëcuabi yë'ë yo'oguë ba'iyete ëñani, Huacha yo'oji catoca, ja'an

cayete ta'yejeiye ro'tama'iñë yë'ë. Mësacua, yequëcua Justicia yo'oñu cacua, si'a bainbi yë'ëre cajën, Huacha yo'oji cajën ba'ito'ga, ja'an case'ere gare ro'tama'iñë yë'ë. Yë'ë'ga ja'ansi'quëre ro'taguë, ja'anre caye ro'tama'iñë. ⁴Yë'ë ba'iyete ëñato, gare gu'aye caye porema'iñë yë'ë'ga. Ja'nca caye porema'iguëta'an, re'o bainguë ba'iyete caye porema'iñë. Yë'ë Ëjaguë Jesucristo se'gabi yë'ë ba'iyete ëñani masiji. ⁵Ja'nca masiguëna, bain ba'iyete ëñani, te'e jëana gu'aye caye beoye ba'ijë'ën. Mai Ëjaguë ëñojai umuguse ti'anguëna, si'a bain yahuereba ro'tajën ba'iyete ëñani, si'acuani masi güeseja'guë'bi. Baguë ñacobi ëñani, si'acua ba'iyete masini ëñaguëna, ga bainguëbi ti'anni, Riusu ro'ija'yete coni baja'guë'bi.

⁶Yureca, yë'ë bain sanhuë, ja'an cocare yihuoguë, yë'ë ba'iyete, Apolos ba'iyete quëaguëna, mësacua yua yequëcua, Riusu cocareba te'e ruiñe masicua, bacua ba'iyete güina'ru ëñajën ba'ijë'ën. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani ye'yeni, yëquëna ba'iyete ro'tani, Riusu coca case'ere ye'yeni, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca yo'ojën ba'ijën, Ja'an ëjaguë coca se'gare achani ye'yeza, caye beoye ba'ijën, sa'ñeña ro coca huëoye beoye ba'ijë'ën. ⁷Mësacua jubë ba'icua, ga bainguëni si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë: ¿Më'ë guere ro'taguë, ëja bainguë runza caguë'ne? Riusubi më'ëre ëja bainguëre re'huama'itoca, ro ro'taguë cayë më'ë. Riusubi ja'nca re'huatoca, ro më'ë ëja bainguë ba'iyete ta'yejeiye beoye ba'ijë'ën.

⁸Yureca, mësacuabi ro yo'ojën ba'iyë. Ai re'oye ye'yesi'cua'ë cajën, Riusu ba'iyete aireba masicua'ë ro'tajën, ro yo'ojën ba'iyë. Ëja bain ruñu cajën, ro mësacua ba'iyete se'gare ro ro'tajën, yëquëna coñete roga bainguëni si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë: ¿Më'ë guere ro'taguë, ëja bainguë runza caguë'ne? Riusubi më'ëre

ëja bainguëre re'huama'itoca, ro ro'taguë cayë më'ë. Riusubi ja'nca re'huatoca, ro më'ë ëja bainguë ba'iyete ta'yejeiye jo'cani senjojën ba'iyë. Mësacua yua ëja bain ba'itoca, ai bojojën ba'iyë yëquëna. Mësacua yua ëja bain ba'itoca, yëquënabi mësacua naconi te'e conjën ba'ire'ahuë. ⁹ Ja'nca ba'imajën ba'ito'ga, Riusu yo'o coñe cuencuesi'cuareba ba'iyë yëquëna. Riusubi yëquëenate cuencueni jo'caguë, ën yija bainni yëquë-nate ëñoguë, yequërë quë'rë ta'yejeiye beo hua'nare yëquëenate re'huani jo'cabi, ro'tayë yë'ë. Ja'nca re'huani jo'caguëna, ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cuabi yëquënani ëñani, Gu'a bain sëani, bacuare huani senjo güeseñu cayë. Si'a ën yija bain, si'a tin re'oto ba'icua, si'acuabi yëquënani ëñani, yëquënani ro jaya ëaye ëñajën ba'iyë bacua. ¹⁰ Yëquënabi Cristo ba'iyete quëani achojënna, bacuabi yëquënani ëñani, Ro huesëjën cayë bacua, cayë. Mësacuaca, Ai masi ëjacua ba'iyë yëquëna, cajënna, bainbi jaya coca mësacuare cama'inë. Ja'ancuabi yëquë-nani ëñani, Ro porema'i hua'na'ë, cajënna, mësacuaca, Ai re'oye yo'oye porecua'ë yëquëna, cayë. Ja'nca cacua ba'ijënna, si'a bainbi re'oye achajën, mësacuani bojojën, Ai masi ëjacua'ë mësacuare cajën, mësacuani gugurini rëanjën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi yëquënani te'e ruiñe ëñamajën, Ro gu'a hua'na'ë, yëquëenate cajën, yëquë-nani ro jayajën senjoñë. ¹¹ Ja'nca yo'ojënna, yëquënabi gare yure tëca aon gu'ana ju'incua ba'iyë. Oco ëana ai yo'oyë. Caña carajeicua'ga ba'iyë. Bainbi yëquënani ëñani, ro gu'aye cani, yëquëenate ro saoni senjoñë. Huë'e beocua'ë yëquëna. ¹² Ai jëja yo'o yo'oye'ru, ai guajaye tëca yo'o yo'ojën ba'iyë. Yequëcuabi yëquënani gu'aye cajën jayatoca, yëquëna'ga bacuani güina'ru gu'aye ca-jën jayama'inë. Bacuani re'oye yo'oyë. Yequëcuabi yëquënani je'o batoca, yëquënabi bëiñe beoye ba'ijën,

ai yo'ojën, gu'aye sehuomajën ba'iyë. ¹³ Yequëcuabi yëquënani si'si coca gu'aye catoca, bacuani güina'ru si'si sehuoma'iñë. Bojo coca se'ga cajën, bacuani re'oye sehuoyë yëquëna. Si'a ën yija bainbi yëquënani ëñani, yëquënani ro hui'ya jayajën, yëquënani ro saoni senjojën, yure tëca ja'nca yo'ojën ba'iyë.

¹⁴ Yureca, yë'ë bain sanhuë, ën cocare mësacuani toyani saoguë, mësacuani ro bëiñe caye ro'tama'iñë yë'ë. Yë'ë mami sanhuë ai yësi'cuare sëani, mësacuani si'a jëja yihuoguë caye ro'tayë yë'ë. ¹⁵ Ai jai jubë bainbi mësacuani conjën, Cristo cocare bojora'rë yihuocuata'an, yë'ë se'gabi mësacua taita'ru ba'iyë. Jesucristo cocarebare quëani achoguë ye'yoguëna, mësacuabi achani Jesucristoni si'a recoyo ro'tahuë mësacua. Ja'nca ro'tajën, mame të'ya raisi'cua ruinjën, Riusu recoyo ro'taye'ru te'e ro'tajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijënna, mësacua taita ruën'ë yë'ë. ¹⁶ Ja'nca ruinsi'quëbi mësacuani si'a jëja yihuoguë cayë yë'ë. Yë'ë ba'iyete ëñani, güina'ru ba'ijë'ën.

¹⁷ Mësacuabi ja'nca ba'ija'ye caguë, yë'ë te'e bainguë Timoteore mësacuana saohuë. Yë'ë mami ai yësi'quë, mai Ëjaguëni si'a recoyo ro'taguë, ja'anguëte cuencueni, Yë'ë Cristo bainguë ba'iyete mësacuani se'e quëajë'ën caguë, baguëte mësacuana saohuë yë'ë. Yë'ë ye'yoye'ru ye'yoguë, si'a Cristo bain jubëanna ye'yoguë ganiñe'ru, güina'ru mësacuani ye'yoguë ba'ija'guë caguë, baguëte mësacuana saohuë yë'ë. ¹⁸ Ja'nca saoguëna, mësacua jubë ba'icua, yequëcua, Ëja bain ruñu cajën ba'icuabi ro coca huëojën, Pablobi raima'iji cajën ba'iyëña. ¹⁹ Cajën ba'icua'reta'an, yurera mësacuana ëñaguë saiyë yë'ë, Riusubi yëtoca. Ja'nca saiguëbi ba ëja bain cacuare masija'guë'ë yë'ë. Bacua coca cayete achani, ja'nrebi quë'rë se'e, Bacua caye'ru yo'oja'bë caguë ëñaja'guë'ë yë'ë. ²⁰ Riusubi baguë bain naconi

ba'iguë, coca caye se'ga yo'oma'iji. Baguë coca case'e'ru si'a jëja poreguëbi güina'ru yo'o'ji, mai ta'yejeiyereba Ĕjaguë sëani. ²¹ ¿Yureca, mësacua guere yëye'ne? Mësacuana ëñaguë saiguë, ¿mësacuani si'nseyete yëye? o ¿mësacuani si'a recoyo ai yëguë, bojora'rë coñete yëye?

5

Juicio sobre un caso de inmoralidad

¹ Yequëcuabi te'e ruiñe quëajëna, mësacua gu'aye yo'oyete achani masihuë yë'ë. Ro gu'a bain'ga ja'nca gu'aye yo'oma'ijëna, mësacua gu'aye yo'oyete jo'camajën ba'iyë. Mësacua jubë ba'iguëbi baguë taita samu ba'i rënjoni ro yahue baguëna, mësacuabi ënsema'iñë. ² Ja'nca ënsema'icubi baguë gu'aye yo'oyete ëñamajën, Re'o bain ba'iyë mai cajën, ro ro'tajën yo'ojën ba'iyë mësacua. ¡Ja'nca yo'oma'ijë'ën! ¡Mësacua jubë ba'iguëbi ja'nca gu'aye yo'oguëna, etoni senjojë'ën! ¡Baguëte ota oijën, mësacua jubëbi etoni saojë'ën! ³ Yë'ë'ga mësacua naconi beoguëta'an, mësacua naconi ba'iyë'ru ba'iguëbi ba gu'aye yo'oguëte yuara justiciate ro'tahuë yë'ë. ⁴ Ja'nca sëani, mësacua yua jubë ñë'cajën, mai Ĕjaguë Jesucristo ba'iyete ro'tajë'ën. Yë'ë'ga mësacua jubë naconi ba'iyë'ru ba'iguëna, yë'ë ro'tayë'ru ro'tajën, mai ta'yejeiyereba Ĕjaguë Jesús coñete ro'tajën, ba gu'aye yo'oguëte baguë si'nseyete cajë'ën. ⁵ Mësacua jubëbi baguëte etoni saojë'ën. Ja'nca etoni saojëna, zupai huatibi baguëni baja'guë. Ja'nca baguëbi ba bainguëni ai jëja ai yo'o güeseguëna, mai Ĕjaguë Jesús rai umugusebi ti'anguë, yequëre ba bainguë mame recoyo re'huaguëna, Riusubi baguë recoyote tëani re'huani baja'guë'bi.

⁶ Mësacuabi Re'o bain ba'iyë yëquëna cajën, gu'aye ro'tajën ba'iyë. Te'e bainguë gu'aye yo'oye se'gare ëñama'icua sëani, si'a jubëbi ro gu'ajëjën ba'iyë mësacua.

¿Mësacua guere yo'ojën, ën coca, ira bain masi cocare ro'tamate'ne? “Aon huo'co maca choa ma'carë se'gare harinabëna ayatoca, si'a harinabëte huo'coji.” ⁷ Ja'an cocare ro'tama'icua sëani, mësacua ira yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojë'ën. Si'a jubëbi mame re'huani tënosi'cua'ru ba'ijën, gu'a jucha beocua gare ba'ijë'ën. Cristo yua oveja huani insise'e'ru mai gu'a jucha ro'ire huani senjosi'quë sëani, mësacua gu'ayete gare jo'cani senjojë'ën. ⁸ Ja'nca jo'cani senjocuabi Cristo yëye'ru jo'caye beoye yo'ojën, mai gu'aye ro'tajën jucha yo'ojën ba'ise'ere gare jo'cani senjojën, gare recoyo tënosi hua'na ro'tajën bojojën bañuni. Israel bain ira ba'isi'cua yo'ojën ba'ise'e, aon huo'co maca gare quëñoni senjose'e'ru mai gu'a juchare gare jo'cani senjoñu. Gare coqueye beoye ba'ijën, te'e ruiñe coca cajën bañuni.

⁹ Yë'ë yequë utire toyani mësacuana saoguë, mësacuani ñaca yihuohüë yë'ë: Gu'a bain naconi te'e coñe beoye ba'ijë'ën cahuë yë'ë. ¹⁰ Ro gu'a bain si'a ën yija ba'icuaire camaë'ë yë'ë. Ja'ancua, bonse ëa ëñajën ba'icua, bonse jiancua, huacha riusu hua'ina gugurini rëancua, si'a gu'aye yo'ocuare catoca, bacua ba'irute quëñëne gare porema'iñë. ¹¹ Cristo bain ro coquejën cacua, ja'ancuaire cahuë yë'ë. Cristo bainguë ba'iyë yë'ë, cani, ja'nrëbi romigoni yahue baguë, bonsere ëa ëñaguë, huacha riusu hua'ina gugurini rëanguë, yequëcuan gu'aye caguë, jo'chana güebeguë, bonsere jiangüë, ja'anre yo'oguë ba'itoca, baguëte quëñëni saijën, baguë naconi gare ba'ima'ijë'ën. ¹² Cristo bain jubë ba'ima'icuaire cato, bacua gu'aye yo'oyete gare cama'iñë yë'ë. Mësacua jubë ba'icua, Cristo bain ba'iyë cacua, ja'ancua gu'aye yo'oyete cani, mësacua jubëbi etoni saojë'ën, cayë yë'ë. ¹³ Riusu se'gabi Cristo bain jubë ba'ima'icua, bacua gu'aye yo'oyete bëiñe ëñani caji. Ja'nca sëani, yë'ë case'e'ru yo'ojë'ën: Mësacua

jubë ba'iguë, gu'aye yo'oguë ba'iguë, ja'anguëte mësacua jubëbi gare etoni saojë'en, cayë yë'ë.

6

Pleitos ante jueces no creyentes

¹ Yureca, mësacuani se'e gu'aye cayë bayë yë'ë. Mësacua jubë bainguë gu'aye yo'ose'ere bëinjën, ¿mësacua guere yo'ojën, baguëte sani, ëja bainguë Cristoni huesëguë, ja'anguëni si'nseye cayë se'ne? Cristo bain jubë ba'icuani si'nseye cayë senjë'en. ² Cristo bain jubë ba'icua, bacua si'nseye caya'ete ro'tajë'en. Si'a ën yija bain si'nseyete guansejën ba'ija'cua'ë. Ja'anre masiyë mësacua. Mësacuabi ja'nca guansejën ba'ija'cua sëani, ¿mësacua guere yo'ojën, mësacua bain masiye porema'iñë cayë'ne? ³ Mësacua si'a ën yija bainni guansejën ba'ija'rënbi Riusu anje hua'nare'ga güina'ru guansejën ba'ija'cua'ë. ¿Ja'nca ba'ija'cuabi guere yo'ojën, ro ën yija juma jucha se'gare masiye porema'iñë cayë'ne? ⁴ Mësacua bainbi choa ma'carë gu'aye yo'otoca, ¿mësacua guere yo'ojën mësacua jubë ba'icua, ta'yejeiye beocua, ja'ancuani si'nseye cayë se'ne? ⁵ Mësacuani ai bëiñë cayë yë'ë. ¿Mësacua jubë ba'icua cu'eto, masi ëjaguëbi mësacuani justicia caya'guë, te'eguë se'gare tinjañë porema'iñë? ⁶ Mësacuabi beoyë cajën, ro bain justicia cacua cu'ejën, Cristo bain ba'ima'icuabi ëñajëna, mësacua bain gu'aye yo'ose'ere quëajën, baguë si'nseyete se'ne.

⁷ Mësacua bain gu'aye yo'ose'ere quëani, bacua si'nseye sentoca, ro guaja yo'ojën, ro gu'ajeijën ba'iyë. Mësacua bain gu'aye yo'ose'ere ro'tama'itoca, quë'rë re'oye ba'iji. Gare justicia yo'oma'ise'e ba'itoca, quë'rë re'oye ba'iji.

⁸ Mësacua te'e jubë bain Cristoni ro'tacua ba'icuata'an,

bacuani go'iyē gu'aye yo'ojēn bacua bonsere jianjēn, ai gu'aye yo'ojēn ba'iyē mēsacua.

⁹ Gu'a bainbi Riusu ba'i jobona ti'añe gare porema'icua sēani, bacua gu'aye yo'oye'ru gu'aye yo'oye beoye ba'ijē'ën. Gare huacha ro'taye beoye ba'ijē'ën. Romi hua'nani yahue bajēn gu'aye yo'ocua, huacha riusu hua'ina gugurini rēancua, yequēcua rēnjo hua'nani yahue bajēn gu'aye yo'ocua, gaje emēcua sa'ñeña yahue ba'ijēn gu'aye yo'ocua, ¹⁰ bonse jiancua, bonsere ba ēaye ēñacua, jo'chana güebecua, yequēcuanu gu'aye cacua, yequēcua bonsere tētejēn huacua, ja'ancuabi Riusu ba'i jobona gare ti'añe beoye ba'iyē. ¹¹ Mēsacua jubē ba'icua yequēcua'ga ja'nca ba'isi'cuareta'an, Riusubi mēsacua gu'a juchare senjoni, mēsacua recoñoa mame tēnoni, baguē bainrebare re'huani, mēsacuare re'o bain ba'iyē cabi. Mai Ējaguē Jesús ba'iyete ro'tani, baguē Espiritute ta'yejeiyereba mēsacuana insini jo'cabi Riusu.

La santidad del cuerpo

¹² Yureca, mēsacuabi ēn coca cajēn: “Riusubi ēnsema'itoca, huacha yo'oye beoye ba'iguēbi si'aye yo'oye poreyē yē'ē” cajēn, te'e ruiñe cayē mēsacua. Te'e ruiñe cacuata'an, yequē yo'ore yo'otoca, re'oye yo'oma'iñē. “Si'aye yo'oye poreyē yē'ē” cacuata'an, ro yē'ē ro'taguē yo'oyete jo'caye porema'itoca, gu'aji. Riusu yēye se'gare yo'oguē baza cayē. ¹³ Yequēcuanu ēn coca: “Aon aiñebi re'oji. Guētabēte re'o huanoji” ja'an cocare cacuareta'an, yē'ē'ga ñaca sehuoyē: Bain aon, bain guētabē, ja'anbi si'arēn ba'ima'iji. Riusubi huesoni si'aja'guē'bi. Riusubi bain ga'nihuēte re'huani jo'caguē, emēcua, romicua, sa'ñeña yahue baye beoye gare ba'ijē'ën cabi. Bainbi bacua ga'nihuēbi yo'o yo'ojēn, Riusuni coñe bayē. Riusu'ga mai ga'nihuēna gaje meni baguēna, mai

recoyote re'ò huanoji. ¹⁴ Riusu yua mai aon aiñe, mai guëtabë, ja'anre huesoni si'aja'guëta'an, mai Ëjaguë junni tonsi'quëre huajëguëte go'ya rai güesebi. Ja'nca go'ya rai güesesi'quëbi maire'ga junni tansi'cuareta'an, ai ta'yejeiyereba pore Ëjaguëbi maire huajëcuare go'ya rai güeseja'guë'bi.

¹⁵ ¿Yureca, mësäcua guere ën cocare ye'yemate'ne? Mësäcua yua Cristo bain te'e jubëreba ba'icuabi mësäcua ga'nihuëbi Cristoni si'a jëja yo'ò conjën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mësäcua ga'nihuëbi gu'a romigo naconi gu'aye yo'otoca, ai gu'aye yo'oyë. Ja'anre gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. ¹⁶ ¿Mësäcua guere ën cocare ye'yemate'ne? Mësäcua yua Cristo bain te'e jubëreba ba'icuabi mëscare ye'yemate'ne? Gu'a romigona zi'intoca, bago naconi te'e ga'nihuë ba'iyë'ru ba'iji. Riusubi ën cocare toyani jo'caguë: “Ba samucuabi te'e bainguë ba'iyë'ru ba'iyë” caguëna, gu'a romigona zi'iñe beoye gare ba'ijë'ën. ¹⁷ Ja'nca ba'iguëbi mai Ëjaguë naconi te'e zi'inni, baguë naconi te'e recoyo ba'iyë'ru ba'iji.

¹⁸ Yureca, mësäcuabi romigoni yahue baye ro'tatoca, gare yo'oye beoye ba'ijë'ën. Ja'nca ro'taye beoye gare ba'ijë'ën. Bain gu'a jucha yo'oye ro'tato, romigoni yahue baye, ja'anre yo'otoca, baguë ga'nihuë Riusu re'huani jo'case'ere gu'aye yo'o'ji. Yequë gu'a jucha yo'otoca, banji. Ro gu'aye yo'o'ji. Ja'nca sëani, romigoni yahue baye beoye gare ba'ijë'ën. ¹⁹ ¿Mësäcua guere ën cocare ye'yemate'ne? ¿Mësäcua ga'nihuë yua Riusu Espíritu ba'i huë'e ba'iyë ro'tamate? Riusu Espíritu yua mësäcuana gaje meni baguëbi mësäcua recoyote ba'iji. Ro mësäcua yëye se'gare yo'oye porema'iñëoye gare ba'ijë'ën. Bain gu'a jucha yo'oye ro'tato, romigoni. ²⁰ Jesucristobi mësäcua ba'iyete baguë zie jañuni tonse'ebi ro'iguëna, mësäcua yua Riusu bainreba ruën'ë. Ja'nca sëani, mësäcuabi yo'ò yo'ojën,

mësacua ga'nihuëbi gu'a jucha gare yo'oye beoye ba'ijën, Riusuni bojojën, Riusu ba'iyete si'a bainni masi güesejën ba'ijë'en.

7

Consejos sobre el matrimonio

¹ Yureca, mësacuabi yë'ëni coca senni achajën toyajënna, mësacuani yihuoguë sehuoyë yë'ë. Mësacuabi romigoni baza cajënna, ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Romigoni zi'inma'iñe ba'itoca, quë'rë re'oye ba'iji.

² Ja'nca ba'iguëta'an, gu'a jucha yo'o äaye ba'itoca, ga bainguëbi baguë rënjoni baja'guë. Ga romigo'ga bago ënjëni baja'go. ³ Romigobi bago ënjë ga'nihuëte

te'e zi'iñe yëgonä, ëseye beoye ba'ija'guë. Ëmëguë'ga baguë rënjo ga'nihuëte te'e zi'iñe yëguëna, ëseye beoye ba'ija'go. ⁴ Ënjë hua'na, rënjo hua'na, bacuabi cajën,

“Yë'ë ga'nihuëte pa'roma'ijë'en” bacua huejasi'cuani caye beoye ba'ijë'en. ⁵ Ja'nca ba'ijën, mësacuabi sa'ñeña cajën, “Zoe ba'i umuguseña Riusuni ujaye se'ga yo'oñu” cajën ba'itoca, sa'ñeña cu'eye jo'cajë'en. Ja'nca jo'cajën, ja'nrebi ujani tējini, se'e sa'ñeña te'e cu'ejën ba'ijë'en. Sa'ñeña zoe ënsetoca, mësacuabi sa'ñeña jo'caye jëja beojënna, yequërë zupai huatibi mësacuani gu'a juchare yo'o güesema'iguë.

⁶ Mësacuani ja'an cocare yihuoguë, Mësacua huejajën ba'ijë'en caguë, gare guanseye beoye ba'iyë yë'ë. Mësacuabi yëtoca, huejaye poreyë. Ja'an se'ga cayë yë'ë. ⁷ Yë'ë yëyete cato, si'a bainbi yë'ë ba'iyë'ru ba'iyë

poretoca, romi beocua ba'itoca, ai re'oye ba'iji. Ja'nca yëto'ga, Riusubi bainre re'huani jo'caguë, ga bainguëte tin yo'oye poreguëte re'huabi. Yequëcuabi yequë yo'o yo'oye porecua ba'iyë. Yequëcuabi yequë yo'o yo'oye porecua ba'iyë.

⁸ Yureca, huejama'isi'cua, o hua'jecua ba'ijëna, ja'ancuani yihuogüë, yë'ë ba'iyë'ru ba'ijën gare huejama'itoca, ai re'oye ba'iji, cayë yë'ë. ⁹ Ja'nca caguëta'an, bacuabi romi huëiye, o ëmë huëiye, ja'anre jo'caye jëja beotoca, huejajë'ën cayë, bacuani. Bacua ëase'ere jo'caye porema'itoca, huejajë'ën cayë. Bacua ëase'ena zemosi'cua ba'itoca, gu'aji. Ja'ancuabi huejatoca, quë'rë re'oye ba'iji.

¹⁰⁻¹¹ Yureca, Cristo bainrebabi huejasi'cua ba'ijëna, yë'ë yihuo coca se'gare cama'inë. Mai Ëjaguë Jesucristo guanseni jo'casi cocare quëayë. Romicuabi bacua ënjë sanhuëni jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'ën. Ëmëcua'ga bacua rënjo sanhuëni jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'ën, quëayë yë'ë. Ja'nca quëaguëta'an, jo'cani senjotoca, yequëni yeconi huejama'ijë'ën. Senjosi'quë naconi se'e te'e ba'iyë porema'itoca, yequëni gare huejaye beoye ba'ijë'ën.

¹² Yureca, yequëcua huejasi'cua ba'ijëna, yë'ë se'gabi bacuare yihuoyë. Mai Ëjaguëbi guansema'iguëna, bacuani ñaca yihuoyë yë'ë. Cristo banguëbi yua Cristoni ro'tama'igoni batoca, “Maibi bañuni” cagona, bagote jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'ën. ¹³ Güina'ru, Cristo baingobi yua Cristoni ro'tama'iguëni batoca, “Maibi bañuni” caguëna, baguëte jo'cani senjoñe beoye ba'ijë'ën.

¹⁴ Cristoni ro'tama'icua huejasi'cua ba'itoca, Cristoni si'a recoyo ro'tacuabi bacua ënjë sanhuë o bacua rënjo sanhuë ba'iyete ëñato, Cristo bainni huejasi'cua ba'ijën, Cristo bain mame tënose'ebi mame tënosi'cua'ru ba'iyë. Ja'nca ba'ima'itoca, bacua zin hua'na yua jucha bacua ba'ire'ahuë. Cristoni ro'tama'icuabi ja'nca tënosi'cua ba'ijëna, bacua zin hua'nabi güina'ru tënosi'cua ba'iyë.

¹⁵ Yureca, Cristoni ro'tama'icuabi bacua ënjëre o bacua rënjore jo'cani senjoñe yëtoca, Cristo bainbi bacua

rënjore o bacua ënjëre ënsema'ijë'ën. Ja'nca jo'cani senjotoca, Cristo bainbi bacua ënjë o bacua rënjo, Cristoni ro'tama'icua, bacua ba'iyete Riusuni sehuoma'icua ba'iyë. Cristo bain ba'iyete cato, recoyo bojojën ba'ijën, jo'cani senjocuare ro guaja sa'ntiye beoye ba'ijë'ën. ¹⁶ Ja'nca ba'ijën, mësacua ënjëbi, o mësacua rënjobi Cristoni recoyo ro'tama'iguëna, mësacuabi bacuare Cristo bainre re'huaye concuata'an, bacua recoyo ro'taja'yete gare huesëyë mësacua. Ja'nca sëani, bacua ba'iyete sa'ntiye beoye ba'ijën, Cristoni recoyo bojoye se'ga ba'ijë'ën.

¹⁷ Cristo bain si'acuani ñaca yihuoguë cayë yë'ë. Cristobi mësacuare baguë bainre re'huani baguëna, mësacua ba'iyete ro'tani, baguë re'huani cuencuese'e ba'iyë'ru ba'ijë'ën. Tin ba'iyë'ru ro'taye beoye ba'ijë'ën. Cristo bain jubëan si'aruan ba'icuani ja'nca guansegüë cayë yë'ë. ¹⁸ Yequëcuabi Go neño ga'nihuë tÿyosi'cua ba'ijën, ja'nrebi Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijën, go neño ga'nihuë tÿyoma'isi'quë ba'ija'ma ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcuabi go neño ga'nihuë tÿyoma'isi'cua ba'ijën, Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijën, mësacua go neño ga'nihuëte tÿyo güeseye ro'tamajën ba'ijë'ën. ¹⁹ Mësacua go neño ga'nihuë tÿyoye o tÿyoma'inë, ja'anre ro'tama'ijë'ën. Riusubi baguë bainni coca guanseni jo'caguëna, ja'an cocare ro'tajën, ja'an se'gare yo'ojën ba'ijë'ën. ²⁰ Cristobi mësacuare baguë bainre cuencueguëna, ja'anrën ba'iyë'ru ba'ijë'ën. Tin ba'iyë'ru ba'iyë ro'tama'ijë'ën. Cristo re'huani cuencuese'e ba'iyë'ru ro'tajën, mësacua tin ba'iyë'ru ba'iyë ro'tama'ijë'ën. ²¹ Yequëcua, yo'o concua zeansi'cua banica, tin ba'iyë ro'tama'ijë'ën. Mësacua ëjacuabi etoye yëtoca, etani saijën, bacua yo'o yo'ocua zeansi'cua ba'iyë jo'cajë'ën. ²² Yureca, yo'o concua zeansi'cuabi Cristo bainre re'huasi'cua ba'itoca, yequëcua yo'o concua

ba'icuata'an, Cristo naconi te'e ba'ijën, ro guaja beoye ba'ijën, bacua ëjacuani rëquëye beoye yo'o conjën ba'iyë, Cristoni concua sëani. Yequëcua, yo'o concua zeanma'isi'cua banica, mësacua ñaca ro'tajë'ën. Yureca, Cristo bain re'huasi'cua ba'ijën, baguëre yo'o concua zeansi'cua mësacua ruën'ë. Ro mësacua yëye se'gare yo'oye porema'iñë. ²³ Cristo yua mësacua ro'ire junni tonsi'quëbi baguë bainre mësacuare re'huani baji. Ja'nca sëani, Cristona te'e zi'inni, bain ëjacua gu'aye guanseye'ru yo'oye gare ro'tamajën, gu'a juchana gare zemo güesema'ijë'ën. ²⁴ Ja'nca sëani, Riusu re'huani cuencuese'e ba'iyë'ru ro'tajën, ja'an ba'iyë'ru Riusu naconi te'e zi'inni ba'ijën, Riusuni bojojën, baguëni conjën ba'ijë'ën.

²⁵ Yureca, Cristo bain huejama'isi'cua ba'ijënna, Cristo guansesi coca beoguëbi mësacuabi yë'ë ro'tasi cocare yihuoguë cayë yë'ë. Mai Ëjaguëbi congüëna, mësacuani re'oye yihuoguë ro'tayë yë'ë. ²⁶ Yureca, je'o bacuabi Cristo bainni ai gu'aye yo'ojënna, mësacua ja'anre ro'tajën, romi huejaye ro'tama'ijë'ën. ²⁷ Huejasi'cua banica, bagote jo'cani senjoñe ro'tama'ijë'ën. Romi beocua banica, romini huejaye ro'tama'ijë'ën. ²⁸ Ja'nca yihuoguëta'an, mësacuabi huejatoca, gu'aye yo'oma'iñë. Yureña huejato, ai guaja yo'ojën, ai yo'ojën ba'ija'cua'ë. Ja'an mësacuare ba'ima'ija'guë cayë yë'ë.

²⁹ Yë'ë bain sanhuë, mësacuani ñaca yihuoguë quëayë. Mai ën yija ba'i umuguseña te'e jëana carajeija'yeta'an ba'iguëna, mësacua yure rënjo bacuabi rënjo beojën ba'ija'yete ro'tajë'ën. ³⁰ Mësacua yure ota oicuabi ota oima'ija'ñete ro'tajë'ën. Mësacua yure bojojën ba'icuabi bojoma'ija'ñete ro'tajë'ën. Mësacua yure bonse coní bacuabi bonse beoja'yete ro'tajë'ën. ³¹ Ja'nca ro'tajën, ën yija ba'iyebi gare carajeija'guë sëani, mësacua ën yija ba'i

ma'carëan yure bajën, ja'anre beoja'yete ro'tajë'ën. Riusu ba'i re'oto ba'ija'yete ro'tajën ba'ijë'ën.

³² Mësacua yua ën yija ba'iyete ai guaja ro'tamajën ba'ijë'ën caguë, ja'nca mësacuanu yihuoguë cayë yë'ë. Ja'nca caguëbi bain huejacua ba'iyete quëayë. Cristo bainbi huejama'itoca, Cristo yo'o yo'ojën coñe se'gare ro'tajën, Cristo yëye'ru yo'oza cajën ba'iyë. ³³ Romini huejatoca, ën yija ba'iyete ai ro'tajën, Yë'ë rënjo yëyete ro'taguë, bagote conza cajën ba'iyë. ³⁴ Romi hua'na'ga güina'ru ba'iyë. Romi zincua, ëmë beocua ba'ijën, Cristo yo'o yo'ojën coñe se'gare yëjën, bacua ga'nihuëanre, bacua reconoare ro'tajën, Cristo baingo sëani, Gare jucha yo'oye beoye baza cajën, Cristote cu'ejën ba'iyë. Romi huejasi'cuaca ën yija ba'iyete ai ro'tajën, Yë'ë ënjë yëyete ro'tago, baguëte conza cajën ba'iyë.

³⁵ Mësacuanu ja'nca yihuoguë, mësacuanu huejaye ëns-eye yëma'iñë. Mësacua yua Cristo bain cuencuesi'cua sëani, mai Ëjaguëni jo'caye beoye conjën, te'e ruiñe yo'ojën, re'oye ba'ijë'ën, cayë yë'ë.

³⁶ Yequëcua, taita sanhuëbi romi zingoni bajën, bago huejarën tayojeiguëna, bago huejaye yëyete se'e ënsema'iñë catoca, bagoni gu'aye yo'oye yëma'iñë. Ja'nca huejaye yëtoca, mësacua yëse'e yo'ojë'ën. Bago huejaja'guëna insinica, gu'aye yo'oma'iñë. ³⁷ Yequëcua, romi zingoni bacuabi bagote yequëna insiye yëma'itoca, bacua'ga gu'aye yo'oma'iñë. Te'e ruiñe ro'tajën, Bagote yequëna insima'iñë cajën ba'itoca, re'oye yo'oyë. ³⁸ Ja'nca sëani, mësacua romi zingote huejaja'guëna insinica, re'oye yo'oyë. Insimanica, quë'rë re'oye yo'oyë.

³⁹ Yureca, romi huejasi'cuabi si'a bacua ënjë ba'i umuguseña baguëni yo'o coñe bayë. Ënjëbi junni huesëguëna, ja'nrebi yequëni, mai Ëjaguë bainguëreba se'gani bacua yëye'ru huejaye poreyë. ⁴⁰ Ja'nca porecua ba'ito'ga,

yë'ëbi ro'taguë, romi hua'jecuani ñaca yihuoyë. Se'e hue-jama'itoca, quë'rë bojocua ba'iyë. Ja'nca yihuoguë, Riusu Espírituni baguë sëani, yequëcuabi tin ro'tacuata'an, mësacuani te'e ruiñe yihuoye masiyë yë'ë.

8

Los alimentos consagrados a los ídolos

¹ Yureca, bainbi huacha riusuñana aonre insini jo'cajënna, mësacuabi ja'an gu'ayete ro'tajën, yë'ëni senni achajënna, mësacuani yihuo cocare cayë yë'ë. Mësacua si'acuabi ja'an aon ba'iyete ro'tajën, ga banguëbi cajën, Yë'ë se'gabi ja'an aon ba'iyete bainni yihuoye masiyë cayë. Ja'nca catoca, ro mësacua masiye huanofne se'gare ro quëayë. Bainni te'e ruiñe yëjën ba'itoca, bacuani re'oye yihuoye poreyë mësacua. Ja'nca yihuotoca, Cristo bainbi recoyo jaijeiyë. ² Ro mësacua masiyete ro'tatoca, mësacuabi ta'yejeiye masima'iñë. Ai caraji mësacuare. ³ Ru'ru, Riusuni te'e ruiñe yëjën ba'ijë'ën. Riusubi baguëni te'e ruiñe yëjën ba'icuanii ëñaguë, baguë bainreba ba'iyete bojoji.

⁴ Yureca, huacha riusuñana insisi aonre yë'ëni senni achayë mësacua. Ja'nca senni achajën, Huacha riusu yua riusu beoji cajën, Mai Ëjaguë yua gaña Riusu'bi ba'iji cajën, te'e ruiñe cayë mësacua. ⁵ Ro ën yija ba'iyete ye'yes'cuabi guënamë re'oto, yija re'oto, si'aruanna ëñajën, ai ba'i jubë riusu hua'na ba'iyete ro ro'tajën cayë. ⁶ Ja'nca cacuata'an, maibi mai gañaguë Riusure ro'tajën, Taita baguëni cayë. Si'a ën re'oto ba'iyete re'huaye guansesi'quëbi maini baji. Mai Ëjaguë Jesucristo'ga si'a ën re'oto ba'iyete re'huani jo'casi'quëbi maire tëani mame re'huani baji. Yequë tëani baye poreguëte cu'eto, gare beoji. Ja'anre te'e ruiñe masiyë mai.

⁷ Ja'nca masijënna, yequëcua, huacha riusuñare ye'yejën ba'isi'cuabi mai masiye'ru ta'yejeiye masima'iñë. Cristo bainre re'huasi'cua ba'icuata'an, huacha riusuna insisi aonre ëñani, Aintoca gu'aji, cajën ba'iyë. Ja'nca ba'icuabi mësacua aiñete ëñani, güina'ru anni, ja'nrëbi, Gu'aye yo'ohuë yë'ë cajën, Cristo coñe'ru ta'yejeiye masimajën, recoyo gu'ajeiyë. ⁸ Maibi ja'an aonre aintoca, Riusubi maini quë'rë re'oye ëñama'iji. Ainma'itoca, maini güina'ru ëñaji. Mai aon aiñebi Riusuni bojo güesema'iñë. ⁹ Ja'nca sëani, mësacua si'a aon aiñe porecuabi ro mësacua yëye'ru ëñajën ainjën ba'ijë'ën. Cristo bain ta'yejeiye masima'icuabi mësacua aonre aiñete ëñani, yequërë Cristoni ro'taye jo'cani gu'ajeima'iñë. ¹⁰ Mësacua yua Cristo bain ta'yejeiye masicuabi huacha riusu huë'ena cacani, ba aon huacha riusuna insini jo'case'ere ainguëna, yequëbi mësacua aiñete ëñatoca, baguë yequërë, Yë'ë'ga ja'an hua'ire anza cama'iguë. ¹¹ Ja'nca ainguëbi Cristoni ta'yejeiye ye'yema'isi'quë ba'itoca, yequërë Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjoma'iguë. Ja'nca senjotoca, mësacua Cristo te'e bainguëni ro gu'ajei güeseyë. Cristobi baguë ro'ina junni tonguëna, ¹² mësacuabi ro yo'ojën, ro mësacua yëye se'gare'ru aon ainjën, mësacua te'e bainni huacha ro'ta güesejën, ai gu'aye yo'oyë. Cristoni ta'yejeiye masima'icuabi ja'nca Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, mësacuabi Cristoni ai gu'aye yo'oyë. ¹³ Bainbi ja'nca jo'cani senjoni gu'ajeitoca, ja'an aon huacha riusuñana insini jo'case'ere gare se'e aiñe beoye bañuni. Yë'ë te'e bain, Cristo bainbi yë'ë aon, huacha aonre ainguëna, ëñani, Cristoni recoyo ro'taye jo'cani senjotoca, ja'an aonre gare se'e ainma'ija'guë'ë yë'ë.

¹ Yureca, yë'ë yëye'ru yo'oye poreguëna, yequëcuabi yë'ë ba'iyete gu'aye cajën ba'iyë. Cristobi yë'ëre cuencueni raomaji'i cacuata'an, mësacuabi yë'ë cuencueni raose'ere masiyë. Mai Ējaguë Jesucristoni ëñasi'quë sëani, baguë cuencueni raose'ere te'e ruiñereba masiyë yë'ë. Ja'nca yë'ëre cuencueni raoguëna, mësacuani Cristo cocarebare quëani achoguë, jo'caye beoye mësacuani yo'o congüëna, mësacuabi Cristoni si'a recoyo ro'tajën, Cristo bainre re'huasi'cua baë'ë. ² Yequëcuabi cajën, Cristobi yë'ëre cuencueni raomaji'i cacuata'an, mësacuabi yë'ëre cuencueni raose'ere te'e ruiñe masijën, yë'ëni re'oye ëñajën ba'iyë. Mësacua yua Cristo bainre re'huasi'cua ba'ijënna, yequëcuabi ëñani, yë'ëre cuencueni raose'ere masiye poreyë.

³ Yë'ë cuencueni raose'ere ro'tama'icua, ja'ancuabi gu'aye senni achajënna, ën cocare sehuoyë yë'ë. ⁴ Cristo bain cuencueni raosi'cuabi Cristo bain jubëanna sani, bacua aon, bacua gono, ja'anre señe poreyë yëquëna. ⁵ Yëquëna yua Cristo baingo, rënjo hua'goni batoca, bagore'ga sani, bago aonre güina'ru señe poreyë yëquëna. Yequë Cristo bain cuencueni raosi'cuabi ja'nca yo'oyë. Mai Ējaguë Jesucristo yo'jecua, Pedro hue'eguë, bacua'ga ja'nca yo'oyë. ⁶ Cristo bain jubëanna ganijani, Riusu cocare bacuani ye'yojën, bacua aonre ainjënna, mësacua yua yë'ë, yë'ë bainguë Bernabé, ¿yëquëenate ro'tajën, yëquëna se'gana aonre ro insiye beoye ro'taye? ¿Bacua yua yo'o yo'ojën, bacua curibi aon ro'ija'bë, yëquë-nate cama'iñe? Bañë. Yëquënabi yëtoca, Cristo bain aonre ro coní aiñe poreyë. ⁷ Ēn cocare'ga ro'tani ye'yejë'ën: Soldado hua'nabi servicio prestajën, bacua aonre gare ro'ima'iñë. Zio ëjacuabi aonre tanjën, ba aon tëase'ere aiñe yëto, ¿jarocuabi ënseye'ne? Yequëcuabi jo'ya hua'nare cuirajën, ba ojere uncuye yëto, ¿jarocuabi

ënseye'ne? Yëquëna'ga mësacuani Riusu cocare quëani achojën ye'yojën ba'icuabi mësacua aon cuirayete ro coye poreyë. ⁸ Ro ën yija ba'iyete ye'yesi'cua ro'taye'ru gare ro'tani cama'iñë yë'ë. Riusu cocare ëñato, yë'ë case'e'ru güina'ru cani jo'case'e ba'iji. ⁹ Moisés coca toyani jo'case'ere achani ye'yejë'ën: “Toro hua'guëni aon yo'ore yo'o güesejën, baguë yi'obote gueonma'ijë'ën. Ja'an aonre ainja'guë” toyani jo'case'e ba'iji. Riusubi ja'an cocare cani jo'caguë, toro hua'na se'gare oiye ro'tamaji'i. ¹⁰ Cristo bain cuencueni raosi'cuare oiye ro'taguë, yëquë-nani cuiraye, ja'anre ro'taguë, ja'an cocare cani jo'cabi Riusu. Aito. Riusubi zio yo'ocua, aon tēja'a'cua, ja'ancuare ëñaguë, aon tēja'yete ainjën bojojë'ën, cani jo'cabi. Ja'nca cani jo'caguëbi güina'ru baguëre yo'o concua cuencuesi'cuare ëñaguë, Yë'ë cocareba quëani achocua, yë'ë bain ba'ie yihuojën cacua, ja'ancua'ga bacua aon, bacua bonse, ba bainna con bajë'ën cani jo'cabi Riusu. ¹¹ Yëquëna'ga mësacuana ti'anni, Riusu cocarebare mësacuani quëani achojën, Riusure yo'o conjën baë'ë. Ja'nca ba'icuabi yëquëna bonse, ja'anre mësacuani sentoca, mësacua yua bojo recoyo re'huani, yëquë-nani cuirani conjën, Ta'yejeiye ro'ima'iji maire cajën, ya'jaye beoye cuirani conjën ba'ire'ahuë mësacua. ¹² Yequëcuabi mësacuana sani, ja'an insiyete sentoca, yëquëna'ga quë'rë ta'yejeiye mësacuana seña poreyë.

Ja'nca porecuata'an, ja'an bonse carayete bainni gare senma'isi'cua baë'ë yëquëna. Riusu cocarebare quëani achojën ganijën, Cristo bainre re'huayete quëñëni senjoma'iñë cajën, yëquëna carayete ba bainni gare senma'isi'cua baë'ë. ¹³ Riusu uja huë'e yo'o concua ba'iyere'ga ro'tani ye'yejë'ën. Ja'an huë'e yo'o ma'carëanre yo'o conjën, Riusuna insisi aonre con aiñë. Misabëre cuiracua'ga Riusuna insisi aonre con aiñë.

¹⁴ Ja'nca coni ainjënna, mai Ęjaguëbi baguë coca quëani achocuare ëñani, ba coca achani bojocuabi bacua bonse carayete bacuana insini cuiraja'bë, guanseguë cabi.

¹⁵ Ja'nca guanseguë caguëna, yë'ë yua yë'ë aon, yë'ë bonse, ja'anre carato'ga, Cristo bainni gare señe beoye ba'iyë. Ęn cocare toyani mësacuana saoguë, ja'an bonsere gare señe beoye toyayë yë'ë. Yë'ë se'gabi yë'ë aon ro'iyete cani achoguëna, yequëcuabi yë'ëre gu'aye caye porema'iñë. Mësacuani aon señe, bonse señe, ja'anre señe gare yëma'iguë'ë yë'ë. Aon gu'ana ju'iñëa coca achani bojocuabi bacua bonse carayete bacuana insini cuiraja'bë, guanseguë cabi, ru'ru.

¹⁶ Riusu cocarebare quëani achoguëbi “Ai re'oye yo'ohuë yë'ë” catoca, ro care'ahuë yë'ë. Riusubi yë'ëre cuencueni raoguëna, ja'nca quëani achoye bayë yë'ë. Baguë cocarebare quëani achoma'itoca, yë'ëre ai gu'aye cani jo'case'e ba'ire'abi. ¹⁷ Ja'an cocarebare quëani achojaijë'ën caguëna, yë'ë yua Jaë'ë. Bojoguë yo'oza sehuotoca, Riusubi baguë bayete caraye beoye yë'ëna insija'guë'bi. Ja'nca bojoguë sehuoma'itoca, Riusu guanse'ere jo'caye beoye yo'oye bayë yë'ë. ¹⁸ Yureca, Riusu insija'yete cato, ñaca ba'iji. Riusu cocarebare quëani achoguë, mësacua ro'iyete gare señe beoye ba'iyë yë'ë. Yë'ë bonse carayete mësacuani señe poreguë, yë'ë se'gabi ro'iguë, Riusu cocarebare mësacuani quëani achoguë bojoyë yë'ë.

¹⁹ Ja'nca senma'iguëbi Riusu cocarebare bain ro'ire quëani achoma'iñë. Si'a bainni te'e ruiñe yo'o coñe poreyë. Quë'rë jai jubë bainbi Riusu bainre re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, si'a bainni ja'nca coñë yë'ë. ²⁰ Judío bain jobona sani, judío bain yo'ojën ba'iyë'ru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Riusu bainreba re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, ja'nca yo'oguë ba'iyë yë'ë. Bacua ira coca guanseni

jo'case'ere ëñaguë, bacua yo'ojën ba'iyë'ru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Bacua ira coca guanseni jo'case'e'ru Riusuni sheuoma'iguëbi bacuani ëñaguë, Riusu bainre-bare re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, bacua ira coca guanseni jo'case'e'ru bacuani te'e oiguë coñë yë'ë. ²¹ Judío bain jubë ba'ima'icua, ira coca guanseni jo'case'e' beocuana sani, Jesucristo yo'o conguëbi Riusu yëyete cu'eguë, ba bain yo'ojën ba'iyë'ru te'e yo'oguë ba'iyë yë'ë. Ira coca guanseni jo'case'e'ru tin yo'ocuabi Riusu bainre-bare re'huasi'cua ba'ija'bë caguë, bacua yo'ojën ba'iyë'ru bacuani te'e oiguë coñë yë'ë. ²² Cristo bain Cristoni ta'yejeiye ye'yema'icua, bacua naconi ba'itoca, bacua ba'iyete ëñaguë, bacuani oiguë coñë yë'ë. Cristoni quë'rë ta'yejeiye ye'yeni, quë'rë jëja ba recoñoa re'huani ba'ija'bë caguë, bacuani oiguë, bacuani bojora'rë yihuoguë coñë yë'ë. Yë'ë porese'e'ru yo'oguë, si'a bainni oiguë, bacuana sani, Cristo bain ruiñe coñë yë'ë. Ja'nca yo'oguë, Riusubi ta'yejeiye conguëna, yequëcuabi Riusu bainre re'huasi'cua ba'iyë. ²³ Ja'nca re'huasi'cua ba'ijënna, yë'ë yua ai bojoguëbi Riusu cocarebare quë'rë ta'yejeiye quëani achoguë ba'iyë yë'ë.

²⁴ Mësacua'ga Cristoni quë'rë ta'yejeiye ye'yejën, baguëni quë'rë ta'yejeiye yo'o conjën ba'ijë'ën. Carrera huë'huëcua si'a jëja huë'huëye'ru Cristoni ye'yejën, baguëni conjën ba'ijë'ën. Ai jai jubëbi huë'huëjën ba'ijënna, te'eguë se'gabi ba premiote coji. Mësacua'ga Riusu insija'yete coza cajën, si'a jëja Cristoni ye'yejën, baguëni conjën ba'ijë'ën. ²⁵ Ba carrera huë'huëcuabi ba premiote coza cajën, bacua porese'e'ru si'a jëja yo'ojën, ba carrera huë'huëyete te'e ruiñereba ye'yeyë. Ja'nca ye'yecuabi ba premiote coto, premio yua sunqui ja'obi re'huase'e ba'iguë, rëño ñëserë se'ga ba'ini, ja'nrebi ro huenni si'aji. Riusu premio insija'ye yua gare carajeiye

beoye ba'iguëna, maibi bojojën coyë. ²⁶⁻²⁷ Yë'ë'ga Riusu premio insija'yete coni baza caguë, ro yë'ë gu'a ga'nihuë èase'ere gare jo'cani senjoñe ro'tayë yë'ë. Riusu yëye se'gare yo'oye ro'tayë yë'ë. Ja'nca sëani, Cristo ba'iyete ta'yejeiyereba ye'yeye ro'tayë. Si'a jëja yo'o yo'oguë, Cristo yo'ore quë'rë ta'yejeiyereba coñe yëyë yë'ë. Ro yo'oye beoye ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi Riusu cocarebare bainni quëani achoguë, huacha yo'oma'inë caguë, quëani achoyë. Huacha yo'otoca, Riusu ba'i jobo insija'yete yequërë coma'inë yë'ë.

10

Consejos contra la idolatría

¹ Mësacua'ga huacha yo'oma'ijë'n caguë, ira Israel bain ba'isi'cua ganijën ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'n. Si'a jubëbi Riusu ba'i picobëte ëñajën be'tejëna, Riusubi Ma Ziyate tëhuoni bacuare je'eñe sani, bacuani baguëña. ² Riusu bainguë cuencuesi'quë Moisés hue'eguëbi guanseguëna, si'a jubë bainbi ba picobëte, ba ziyate ba'ijën, bacua ëjaguë Moisés guanseye'ru te'e yo'oñu cajën, ba beo re'otobi te'e ganijën sateña. ³ Ja'nca sani, Riusubi ta'yejeiye yo'oguëna, Riusu aon insini jo'case'ere te'e ainjën bateña. ⁴ Riusu oco insini jo'case'ere'ga te'e uncujën bateña. Riusubi ta'yejeiye yo'oni, gata peñababi ziaya etoguëna, si'a jubëbi bain huajë ocore uncujën bateña. Ba gata peñabare cato, mai ta'yejeiye Èjaguë Jesucristo ba'iyete ro'tayë mai. Israel bain naconi te'e saiguëbi bain recoyo huajëyete cacuani masi güeseguë baquëña. ⁵ Ja'nca ganijën ba'icuata'an, bacua jubë ba'icua, ai jai jubëbi cue'yoni gu'aye yo'ojëna, Riusubi bënni, bacuani huani senjoni, bacua ga'nihuëanre beo re'otona ro'jo'caguëña.

⁶ Ja'nca bënni senjoguë, Si'a bain raija'cuabi ye'yeyë'n caguë, gu'aye yo'oyete yëye beoye ba'ijë'n, maina cani jo'cabi Riusu. ⁷ Bacua yua huacha riusuña cu'ecua ba'ijëna, mësacua güina'ru yo'oye beoye ba'ijë'n. Riusu coca toyani jo'case'ere ëñani, bacua huacha riusu yëjën ba'ise'ere masijë'n: “Riusu bainbi fiestare yo'ojën, aonre ainjën, jo'chare uncujën, pairajën, bacua huacha riusuni gue güihuara bojohuë” toyani jo'case'e ba'iji. ⁸ Bacuabi romini ro yahue bani a'ta yo'ojëna, ja'anre'ga ro'tani, bacua yo'ose'e'ru mësacua yo'oma'ijë'n. Ja'nca gu'aye yo'ojën, veintitres mil ba'icuabi ja'ansi umuguse rau neni te'e junni huesëreña. ⁹ Bacua jubë ba'icua yequëcua'ga Riusu bëiñete ro ro'tamajën, Riusu cuirayete ro ëjoni jëhuahuë yë'ë cajëna, aña hua'nabi si'a jubëni cuncujën rateña. Cuncujëna, junni huesëreña. Ja'nca séani, mësacua'ga Riusu ba'iyete gu'aye ro'taye beoye ba'ijë'n. ¹⁰ Bacua jubë ba'icua yequëcua'ga bacua ëja bainre bëiñe cajëna, Riusubi baguë anje, bain huani senjoguë, ja'an hue'eguëte raoguëna, bacuabi te'e junni huesëreña. Mësacua'ga mësacua ëja bainre bëiñe caye beoye ba'ijë'n.

¹¹ Ja'nca gu'aye yo'ojëna, Riusubi baguë bënni senjoñete masi güesebi. Ja'nca masi güesequëbi bacua ba'ise'ere toyani jo'caguëna, maibi ëñani ye'yeye poreyë. Riusu ëñoja'rënbi yurera ti'anja'ñeta'an ba'iguëna, maibi bacua yo'ojën ba'ise'e'ru yo'oye beoye bañuni cajën, ¹² mësacua ba'iyete ëñajën ro'tajën, coque güesema'ijë'n. “Gu'aye yo'oma'iguë'ë yë'ë” cajën ba'itoca, Riusubi yequërë mësacua gu'a juchare mësacuani ëñoni, mësacuani si'nsemi senjoma'iguë. ¹³ Mësacuabi gue gu'a ëase'ere yo'oye yëmajën, “Ai jëjaji. Jo'caye porema'inë” cajën ba'itoca, Riusu coñete senjë'n. Riusu cani jo'case'e'ru mësacuare te'e ruiñe

conji. Bainre re'huani jo'casi'quë sëani, bain gu'a äyete jo'caye porema'iñete masiji. Mësacua poreye'ru quë'rë ai yo'o güesema'iji. Quë'rë jëja recoyo bajë'ën caguë, gu'aye yo'oma'iñe porecuare mësacuarë re'huani, mësacua jëayete ëñoji.

¹⁴ Yureca, yë'ë bain sanhuë, yë'ë yua mësacuani ja'nca yihuoguëna, huacha riusuñani gare yëye beoye ba'ijë'ën. Huacha riusuñani fiestate yo'ojëna, mësacua gare coñe beoye ba'ijë'ën. ¹⁵ Mësacua yua re'oye ro'taye masicua ba'ijën, yë'ë yihuo cocare achani, re'oye yo'oyete masini, mësacua yo'ojën ba'ijë'ën. ¹⁶ Maibi Cristo junni tonse'ere ro'tajën, jubë ñë'cani, ba bisi ëye jo'chare te'e uncujën, Riusuni surupa te'e cajën ba'iyë. Ja'nca te'e ba'ijën, Cristo zie jañuni tonse'ere te'e ro'tajën, Cristo bain gu'a jucha senjosi'cuabi baguëni te'e ro'tajën, sa'ñeña bojojën ba'iyë. Mësacua yua ja'anre te'e ruiñe masiyë. Ba jo'jo aonbë're'ga sa'ñeña huo'huejën, te'e ainjën, Cristo junni tonni go'ya raise'ere te'e ro'tajën, Cristo naconi te'e jubë ba'iyë cajën, sa'ñeña te'e bojojën ba'iyë mai. ¹⁷ Te'e jo'jo aonbë ba'iguëna, mai hua'na'ga ai ba'i jubë bain ba'icuabi Cristo naconi te'e jubë ñë'casi'cua ba'ijën, te'e jo'jo aonbëte ainjën, sa'ñeña te'e bojojën ba'iyë mai.

¹⁸ Israel bain jubë ba'iyere'ga ro'tani, bacua sa'ñeña te'e ba'iyete masijë'ën. Riusuni bojoñu cajën, bacua aonre misabëna sani, Riusuna insini, ja'nrëbi sa'ñeña te'e ainjën bojoyë. ¹⁹ Yureca, ja'nca yihuoguëbi huacha riusuña, huacha riusuñana aon insise'e, ¿ja'anre ai ta'yejeiye ro'tajë'ën caguë? ²⁰ Bañë. Ëñe se'gare cayë yë'ë. Riusuni ro'tama'icuabi bacua aonre sani, Mai riusuna insini bojoñu cajën, ro ro'tajën yo'oyë. Huati hua'i se'gana bojojën yo'oyë bacua. Ja'nca yo'ojëna, mësacua yua huati hua'i naconi te'e bojoye beoye ba'ijë'ën. ²¹ Huati hua'i naconi te'e bojojën, bacua gonore uncutoca, mai Ëjaguë bainna

ñë'cani ba ëye gonore uncuni, mai Ęjaguë jubë naconi te'e bojoye gare porema'iñë mësacua. Huati hua'i bain naconi bacua aonre anni te'e bojotoca, mai Ęjaguë bain jubë naconi ñë'cani ba jo'jo aonbëte anni, bacua naconi te'e bojoye gare porema'iñë mësacua. Mësacua yua Cristo bain ba'itoca, huati hua'ini recoyo ro'taye gare porema'iñë. ²² Ja'nca yo'otoca, Riusubi ai ba'ie ai bëinji. Ja'nca bëinguëna, maibi jëaye gare porema'iñë. Riusubi ta'yejeie ba'iguëna, jëja beoyë mai.

La libertad y el amor cristiano

²³ Cristo bainbi cajën, Riusubi ënsema'itoca, yë'ë yëye'ru yo'oye poreyë yë'ë cacuata'an, yequë yo'ore yo'ojën, bainni conma'iñë. Yequë yo'o yo'ojënna, bainbi quë'rë jëja ba recoyo re'huama'iñë. ²⁴ Ja'nca sëani, mësacua Cristo bainbi yo'o yo'ojën, ro mësacua yëye se'gare ro'tama'ijë'ën. Yequë bainni conjën, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën.

²⁵ Mësacuabi aonre ain bi'rajën, si'a hua'i bendiese'ere ainjën, gare gu'aye ro'taye beoye ba'ijë'ën. Mësacua aon insisicuanu huacha hua'i ba'iyete senni achama'ijë'ën. ²⁶ Riusu coca cani jo'case'ere ro'tani masijë'ën: “Si'a ën yija re'oto, si'a ën yija ba'ie yua mai Ęjaguë Riusu re'huani jo'case'e'ë” ja'anre ro'tani masijë'ën.

²⁷ Yureca, Cristoni recoyo ro'tama'iguëbi mësacuani aon aiñe choiguëna, mësacuabi saiye yëtoca, baguë aon aonse'e si'aye anni bojojë'ën. Huacha hua'i ba'iyete gare senni achaye beoye ainjë'ën. Senni achatoca, huacha hua'i ba'ise'ebi recoyo gu'a huanoji. ²⁸ Ja'nca ain bi'raguëna, yequëbi cato, “Huacha riusuna insisi hua'i'ë” quëatoca, ba hua'ire ainma'ijë'ën. Ba coca quëasi'quëni oiye bani, baguë recoyo huanonëte ëñajën ba'ijën, ²⁹ baguëni gu'aye yo'oma'ijë'ën.

Mësacua jubë ba'icua yequëcuabi ja'an hua'ire aiñe yëjën, baru bain recoyo gu'a huanofete ro'tama'ijën, “Yë'ë yua Cristo bainguë sëani, yequëbi yë'ë hua'i aiñete bëiñe catoca, gu'aji” ja'anre ro'taye beoye ba'ijë'ën. ³⁰ Yequëcuabi cajën, “Riusuni Surupa cani, ja'nrebi ba hua'ire ainguë, gu'aye yo'oma'iñe yë'ë. Ja'nca sëani, yë'ëre bëiñe cacuabi ro gu'aye cayë” ja'anre ro'taye beoye ba'ijë'ën. ³¹ Mësacuabi aon ainjën, gonore uncujën, si'a mësacua yo'o yo'ojën ba'iyë caguë, Riusu ta'yejeiye ba'iyë se'gare bainni masi güesejën, mësacua yo'o yo'ojën ba'ijë'ën. ³² Judío bain, tin bain, ja'ancuabi mësacua yo'o yo'ojën ba'iyete ëñani, Cristona zi'iñe yëma'itoca, ai gu'aji. Cristo bain'ga mësacua yo'o yo'ojën ba'iyete ëñani, Cristona zi'iñe jo'cani senjotoca, ai gu'aji. ³³ Si'a bainbi Cristona zi'inni ba'ija'bë cajën, ro mësacua yëye'ru yo'oye ro'taye beoye ba'ijë'ën. Yequëcua recoyo huanofete ro'tajën, mësacua yo'o yo'ojën, bain recoyo re'o huanofete conjën ba'ijë'ën. Yë'ë yo'o yo'oguë ba'iyë'ru yo'o yo'ojën ba'ijë'ën.

11

¹ Yë'ë yua Cristo ba'iyë'ru ba'iyë yëguëna, mësacua'ga güina'ru baguë ba'iyete yëjën ba'ijë'ën.

Las mujeres en el culto

² Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi yë'ë ba'iyete ro'tajën, yë'ë coca cani jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'ojëna, mësacuabi ai re'oye yo'ohuë, cayë yë'ë. ³ Ëñe se'gare mësacuani ro'ta güeseye bayë. Si'a ëmëcuabi Cristoni ëñajën, Ëjaguë, baguëni caye bayë. Romi'cua'ga bacua ënjë sanhuëni ëñajën, Ëjaguë, bacuani caye bayë. Taita Riusu'ga Cristo Ëjaguë'bi ba'iji. Ja'anre ro'tani, te'e ruiñe masijë'ën. ⁴ Ja'nca ba'iguëna, romi'cua se'gabi bacua sinjobëte canbi ta'piye bayë. Ëmëcuaca bañë. Ëmëcuabi

Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bacua sinjobëte ta'piye beoye ba'ijë'ën. Ëmëguëbi ta'pitoca, gu'aye yo'oji. Baguë rënjoni re'oye guansema'iñe ëñoji. ⁵ Romicua'ga Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bacua sinjobëte canbi ta'pijë'ën. Romigobi ta'pima'itoca, gu'aye yo'ogo. Bago ënjë ëjaguë ba'iyete güeye ëñojo. Ja'nca yo'otoca, bago ënjëni re'oye sehuoma'igo sëani, bago raña gare beañe tëasi'co'ru ba'ija'co. ⁶ Ja'nca tëasi'co'ru ba'itoca, ai gu'aye ëñojo. Gu'aye ënogota'an, bago sinjobëte ta'piye yëma'itoca, bago rañare beañe tëani si'ajë'ën. Ja'nca sëani, bago sinjobëte canbi ta'pija'go. ⁷ Ëmëcuabi Riusu ta'yejeiye ba'ie'ru re'huasi'cua ba'ijën, bacua sinjobëte gare ta'piye beoye ba'iyë. Romicuaca bacua ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñoqua ba'ijën, bacua sinjobëte canbi ta'pini ba'iyë. ⁸ Ëñere'ga ro'tajë'ën. Riusubi bainre re'huani jo'ca bi'raguë, ëmëguëte quë'rë ta'yejeiguëte re'huani, ja'nrebi romigote re'huaguë, ëmëguë coriyobi re'huabi. ⁹ Ëmëguëbi guanseguëna, romigobi achani baguëni conni ba'ija'go cani jo'cabi Riusu. Romigote quë'rë ta'yejeigote re'huamaji'i Riusu. ¹⁰ Ja'nca re'huasi'cobi Riusuni ujato, Riusu cocare masini quëani achoto, bago sinjobëte canbi ta'pini, bago ënjë ta'yejeiye ba'iyete ëñoñe ba'igo. Ba'igona, Riusu anje sanhuëbi ëñani, bago re'oye yo'oyete masiyë. ¹¹⁻¹² Ja'nca ba'iguëta'an, ëñere'ga ro'tani masijë'ën. Ëmëcuabi romicuani gu'aye ëñañe beoye ba'ijë'ën. Romigo yua ëmëguë coriyo re'huasi'cobi ëmëguëni re'oye sehuoye ba'igota'an, bago'ga ëmëguëni të'ya raigo ba'igo. Riusubi re'huani jo'caguëna, ëmëcua, romicua, bacuabi te'e ba'ijën, mai Ëjaguë Cristoni te'e conjën ba'iyë.

¹³ Yureca, mësacua se'gabi masini, Riusu yëye'ru yo'ojë'ën. Romigobi Riusuni ujato, bago sinjobëte

ta'pima'itoca, gu'aye ba'igo? ¹⁴ Riusu re'huani jo'case'ere
 ěnani masijĕ'ĕn. Ĕmĕguĕbi zoa rañabate setoca, baguĕ
 ta'yejeiye beoyete ĕñoĕuĕ, gu'aye yo'oĕi. ¹⁵ Romigoca
 zoa rañabate setoca, bago ĕnjĕ ta'yejeiyete ĕñoĕo, ai
 re'oye yo'ogo bojogo. Bago zoa rañaba yua sinjo ta'pi
 can'ru ba'iji. ¹⁶ Mĕsacua jubĕ ba'icua, yequĕcuabi yĕ'ĕ
 yure case'e'ru yo'oye yĕma'itoca, ĕñere achani masijĕ'ĕn:
 Cristo bain jubĕ ba'icua tin yo'otoca, yĕ'ĕbi bacuani
 ĕñama'iguĕ ba'iyĕ. Cristo bain jubĕan si'aruan ba'icua
 ĕiina'ru cayĕ.

Abusos en la Cena del Señor

¹⁷ Yureca, mĕsacuabi jubĕ ñĕ'caĕjĕn, re'oye yo'oma'iñĕ.
 Gu'aye se'ga ba'iji mĕsacuare, cayĕ yĕ'ĕ. ¹⁸ Yequĕcuabi
 quĕajĕnna, mĕsacuabi jubĕ ñĕ'caĕjĕn, Cristoni boĕojĕn
 ro'tayete ĕñoñu caĕjĕn, ro bĕin cocare sa'ñĕña cayĕ. Ja'nca
 quĕajĕnna, choa ma'carĕ te'e ruiñe cayĕ, ro'tayĕ yĕ'ĕ.
¹⁹ ¿Cristoni te'e ruiñe ro'tacuabi quĕ'rĕ ta'yejeiye ba'iñu
 caĕjĕn, sa'ñĕña bĕiñe ro'taye mĕsacua? Ja'nca ro'tatoca,
 gu'aye ba'iji mĕsacuare. ²⁰ Ja'nca bĕiñe caĕjĕn, mai
 Ĕjaguĕni ro'tajĕn, Ba aonre aiñu caĕjĕn ñĕ'caĕjĕn, mĕsacua
 yua mai Ĕjaguĕni gare ro'tamajĕn ba'iyĕ. ²¹ Mĕsacua jubĕ
 ba'icua, yequĕcuabi a'ta aonre inni aiñĕ. Ja'nca aincuabi
 yequĕcua ainja'cuare ro'tama'ijĕnna, yequĕcuabi aonre
 comajĕn, ro aon gu'a hua'na ba'iyĕ. Yequĕcua'ga a'ta
 jo'chare uncuni ĕuĕbeyĕ. ²² Ja'nca yo'oĕjĕn, ai gu'aye
 yo'oyĕ mĕsacua. Cristo bain jubĕte ro gu'aye ro'tajĕn, aon
 beocua ni ro sa'nti ĕuĕsejĕn, ro mĕsacua huanonĕ se'gare
 ro'tajĕn, Cristo aonre gu'aye aiñĕ. Mĕsacua huĕ'eñare
 ba'ijĕn, mĕsacua aonre anni, mĕsacua gonore uncuni,
 ja'nrebi Cristo bain ba'iruna ñĕ'cuni, bacua naconi Cristo
 aonre te'e ainjĕ'ĕn. Mĕsacuabi ja'nca gu'aye yo'oĕjĕnna,
 mĕsacuani ai bĕinguĕ cayĕ yĕ'ĕ.

La Cena del Señor

²³ Yureca, mai Ējaguēbi yē'ēni quēaguēna, yē'ē'ga gūina'ru mēsacuanī quēani achohuē. Mai Ējaguē Jesús insini senjorēn ti'anguēna, ja'an nāmi baguē yua baguē bainre nē'coni, baguē aonre huo'huebi. ²⁴ Ba jo'jo aonbēte jē'yeni, baguē bainni cabi: “Mēsacua conī ainjē'ēn. Yē'ē ga'nihuē'ē. Junni tonguēna, mēsacua jucha senjose'e'ē. Yē'ēre ro'tajēn, jo'caye beoye gūina'ru ainjēn ba'ijē'ēn” cabi. ²⁵ Ja'n'rēbi, bacua aonre anni tējini, Jesús yua ba uncu ro'rohuēte inni, gūina'ru yo'obi. Ja'nca yo'oni, baguē bainni cabi: “Mēsacua conī uncu jē'ēn. Yē'ē zie meoni tonse'e'ē. Bainni mame cocare jia'noni jo'caza caguē, bain jucha zemosi'cuare tēani re'huani bayē yē'ē. Mēsacua yua yē'ēre ro'tajēn, jo'caye beoye gūina'ru uncu jēn ba'ijē'ēn” cabi Jesucristo. ²⁶ Ja'nca canī jo'caguēna, mēsacua yua sa'ñeña te'e ba'ijēn, ba aonre gūina'ru ainjēn, ba gonore gūina'ru uncu jēn ba'ijē'ēn. Mai Ējaguē in rairēn ti'añe tēca ja'nca yo'o jēn, mai Ējaguē junni tonse'ere si'a bainni masi gūesejēn ba'ijē'ēn.

Cómo se debe tomar la Cena del Señor

²⁷ Mai Ējaguēbi ja'nca canī jo'caguēna, baguē aon, baguē gono, ja'anre gu'aye ro'taye beoye ainjēn ba'ijē'ēn. Gu'aye aintoca, mai Ējaguē junni tonse'e, baguē ga'nihuē, baguē zie, ja'anre'ga gu'aye ro'tayē. Gu'aye ro'tajēnna, Riusubi bēnni senjoja'guē'bi. ²⁸ Ja'nca sēani, mēsacuabi Cristo bain naconi baguē aonre te'e aiñe ro'tato, ru'ru mēsacua ba'iye, mēsacua recoyo ro'taye si'ayete ro'tani, si'si beoye banica, Cristo aonre te'e ainjēn, Cristo gonore te'e uncu jēn, baguēni te'e bojojēn ba'ijē'ēn. ²⁹ Si'si banica, Cristo bain naconi anni uncuma'ijē'ēn. Ja'nca aintoca, Riusubi baguē bēiñete ēñoja'guē'bi. ³⁰ Ja'nca ēñoja'guēbi mēsacua jubē ba'icua yequécua pa'npo raure yuara

jo'cabi. Yequëcuani bëinguë yo'oguëna, yua junni huesëhuë. ³¹ Ja'nca sëani, mai ba'iyë, mai recoyo ro'taye si'ayete ro'tani, si'si ba'iyete te'e ruiñe masiñu. Ja'nca masitoca, mai Ęjaguë aonre te'e ainjën baguëni bojoyë. Maini bëinma'iji. ³² Maibi te'e ruiñe ro'tama'itoca, mai Ęjaguëbi mai ba'iyete ëñani, Yë'ë ba'iyë'ru te'e ba'ijë'ën caguë, maini si'nseji. Si'nsema'itoca, maibi ye'yema'ijën, gu'a bain naconi bënni senjosi'cua ba'ija'cua'ë.

³³ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mëacuabi Cristo aonre ainjën ñë'cato, si'a jubëbi ñë'caye tëca ëjojën, si'a jubëbi te'e ainjë'ën. ³⁴ Aon gu'aye beoye ba'iñu cajën, mëacuahuë'ëñana ru'ru guëta aonre ainjë'ën. Ro guëta aonre ro'tacuabi ñë'ca raitoca, ro si'si ro'tajëna, Riusu si'nseye se'ga ba'iji mëacuare. Yureca, mëacuaya yequë cocare senjënna, yë'ëbi mëacuana ti'anni, yihuo cocare caja'guë'ë.

12

Los dones espirituales

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mëacuani coca quëaguëna, achajë'ën. Riusu Espiritubi ta'yejeiye conguëna, Cristo bainbi tin yo'o conjën, ta'yejeiye yo'oye poreyë.

² Mëacuaja'anrë ba'ise'e, gu'a bain ba'ijën ba'ise'ere ro'tajë'ën. Ja'nca ba'ijën, zupai huatibi coqueguë ëñoguëna, ro huacha riusuña bainre coñe porema'iusuña, ja'an riusuñana ro mëacuaya yëse'e'ru cu'e ganojën ba'nhuë. ³ Ja'an ba'ise'ere ro'tani, ën coca yihuoguëna, mëacuachani masijë'ën. Riusu Espiritu bacuabi coca cajën, “Jesusbi gu'aguë'bi” gare caye beoye ba'iyë. Riusu Espiritu beocua'ga coca cajën, “Jesusbi yë'ë ta'yejeiye Ęjaguë'bi ba'iji” ja'anre caye gare porema'iñë.

⁴ Yureca, Riusu Espiritubi ta'yejeiye conguë, Cristo bain jubë ba'icua, ga bainguë yua tin yo'o coñe porecuare

re'huani jo'caji. Si'a bainbi tin yo'o coñe porejënna, Espiritu se'gabi si'acuani ja'nca re'huani jo'caji. ⁵ Ja'nca re'huani jo'caguëna, si'a bainbi Espiritu re'huase'e'ru sa'ñeña tin conjën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, si'acuabi gaña Ĕjaguëni yo'o coñë. ⁶ Si'a bainbi mai Ĕjaguë yo'ore ta'yejeiye yo'ojën, tin conjënna, mai Ĕjaguë se'gabi mai si'acuani yo'o yo'o güeseji. ⁷ Ja'nca yo'o güesequë, Yë'ë bainreba ba'i jubëbi quë'rë jëja recoyo re'huani, quë'rë re'ojeija'bë caguë, si'acuana baguë Espiritute insini, ga bainguë yo'o coñe poreguëte re'huaji. ⁸ Espiritubi ta'yejeiye conguëna, yequëbi Riusu yahue masiyete masini, bainni quëani achoye poreji. Espiritubi güina'ru conguëna, yequëbi Riusu ta'yejeiye ba'iyete masini, bainni quëani achoye poreji. ⁹ Ja'an Espiritubi güina'ru conguëna, yequëbi Riusu yo'oye poreyete te'e ruiñereba si'a recoyo ro'taye poreji. Yequëbi bain raure huachoye poreji. ¹⁰ Yequëbi Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye poreji. Yequëbi Riusu cocare masiye quëaguëna, bainbi Riusu mame re'huayete quë'rë te'e ruiñe masiyë. Yequëbi si'a bain ta'yejeiye poreyete ëñani, huati coqueguë conse'e banica, o Riusu Espiritu re'oye conse'e banica, ja'anre masiye poreyë. Espiritubi ca güesequëna, yequëbi tin coca caye poreji. Yequëbi ba tin coca case'ere masini quëaye poreji. ¹¹ Ja'nca ta'yejeiye yo'oye porejënna, Riusu Espiritu se'gabi ga bainguëni ta'yejeiye conni, baguë yëye'ru ga bainguëni ta'yejeiye yo'o güeseji.

Todos pertenecemos a un solo cuerpo

¹² Ga bainguëbi tin yo'ore ta'yejeiye yo'oguëna, si'a jubë Cristo bainbi te'e conjën, te'e zi'nzini ba'iyë. Mai ga'nihuëte ëñani, ja'anre masijë'ën. Maibi ñaco, ganjo, ëntë sara, mëoñoa, ja'anre ai ba'iyë bajën, ba ba'iyëbi tin yo'o yo'ojën, si'a ga'nihuëna zi'inse'e ba'iguëna,

te'e ga'nihuëte bayë mai. Cristo bain jubë'ga güina'ru te'e zi'inni ba'iyë mai. ¹³ Mai ja'anrë ba'ise'ere cato, yequëcuabi judío bain baë'ë. Yequëcuabi judío bain jubë ba'ima'icua baë'ë. Yequëcuabi yo'o yo'oye zemosi'cua baë'ë. Yequëcuabi mai yëse'e'ru yo'o yo'ojën baë'ë. Ja'nca ba'ijën, Cristoni si'a recoyo ro'tajën, bautiza güesejënna, Riusu Espíritubi mai recoyona gaje meni babi. Gaje meni baguëna, maibi sa'ñeña recoyo te'e zi'inni, te'e jubë ba'ijën, bain huajë oco uncuye'ru te'e Espíritu huanofëte coní bayë mai.

¹⁴ Ja'nca sëani, mësacua yua sa'ñeña te'e jubë zi'inni ba'ijën, ga bainguëbi tin yo'ore ta'yejeiye yo'oye poreguë, yua mësacua gaje bain yo'oye poreyete ëa ëñani, güina'ru yo'oye poreye ro'tama'ijë'ën. Mësacua ta'yejeiye yo'oye poreyete ro'tajën, ja'an yo'ore ta'yejeiye yo'oye ro'tajën, bain jubë ba'icuaire conjën bojojën ba'ijë'ën. Mai ga'nihuë ba'iyete ro'tajë'ën. Ñaco, ganjo, ëntë sara, guëon, ja'anre ai bajënna, te'e ga'nihuëna zi'inse'e ba'iji. Ga bainguë'ga Cristo bain jubëna te'e zi'inni ba'iyë mai. ¹⁵ Guëon se'gabi bëin coca catoca, “Yë'ë yua ëntë sara ba'ima'iguë sëani, bain ga'nihuëna zi'inma'iñë” catoca, ga'nihuëte jo'caye gare porema'iji. ¹⁶ Ganjoro se'gabi bëin coca catoca, “Yë'ë yua ñacoga ba'ima'iguë sëani, bain ga'nihuëna zi'inma'iñë” catoca, ga'nihuëte jo'caye gare porema'iji. ¹⁷ Si'a ga'nihuë yua ñacoga se'ga ba'itoca, ¿queaca achaye poreguë'ne? Si'a ga'nihuë yua ganjoro se'ga ba'itoca, ¿queaca yi'eye poreguë'ne? ¹⁸ Riusu se'gabi bain ga'nihuëte re'huaní jo'caguë, ñaco, ganjo, ëntë sara, guëon, ga ba'iyete re'huaní, baguë yëse'e'ru bain ga'nihuëna zi'in güeseni jo'cabi. ¹⁹ Te'e ba'iyë se'gare re'huaní jo'catoca, si'a ga'nihuë gare beoguë ba'ire'abi. ²⁰ Ja'nca ai ba'iyë re'huasi'quëbi te'e ga'nihuëna zi'in güeseni jo'cabi Riusu. Güina'ru ai ba'i jubë bainbi tin yo'o

yo'oye porecuata'an, si'a jubëbi Cristona te'e zi'inni ba'iyë mai.

²¹ Mai gaje bainbi tin yo'o yo'oye porejënna, mësacuabi bacua yo'je poreyete gare ëñama'iñe beoye ba'ijë'ën. Ñacoga se'gabi ëntë sarana bëiñe catoca, “Më'ë yo'o coñete yëma'iñë yë'ë” catoca, ai huacha caguë ba'ire'abi. Sinjobë se'gabi guëoñana bëiñe catoca, “Mësacua yo'o coñete yëma'iñë yë'ë” catoca, ai huacha caguë ba'ire'abi. ²² Bañë. Yo'je porecuabi ta'yejeiye ba'iyë ëñoma'icuata'an, quë'rë yësi'cua ba'iyë re'huani jo'cabi Riusu. ²³ Mai ga'nihuë zi'inse'e ba'iyete ëñato, Yequëruanre yahueye bañu cajën, canbi ta'piyë mai. Ta'pima'itoca, gu'aye ëñoji ro'tayë mai. Yequëruanca re'oruan'ë cajën, ²⁴ canbi ta'piye ro'tama'iñë. Ja'nca ro'tacuata'an, Riusubi baguë zi'inni, mai ga'nihuëna jo'case'ere ëñani, ja'nca ro'tama'iji. Maibi yahueni ta'pitoca, Riusubi caguë, Quë'rë yo'je ba'iru case'eta'an, quë'rë ta'yejeiye ba'iru'ë cayë yë'ë caji. Ja'nca caguëbi Cristo bain jubëte ëñani, quë'rë yo'je ba'iguë casi'quë ba'itoca, quë'rë ta'yejeiye ba'iguëte ëñaji Riusu. ²⁵ Ja'nca ëñaguëbi bain jubë ba'icua sa'ñeña je'o cayete yëma'iji. Si'acuabi sa'ñeña te'e ëñajën, sa'ñeña te'e conjën ba'ijë'ën caji Riusu. ²⁶ Mai ga'nihuëte ro'tato, te'e ja'si nesiru ba'itoca, si'a ga'nihuëbi ja'siji. Güina'ru, te'e bainguë se'gabi ai yo'oguë ba'itoca, si'a jubë bainbi baguë naconi ai yo'ojën, baguëni te'e conjë'ën. Yequëbi ta'yejeiye ëñoguë ba'itoca, si'a jubë bainbi baguë naconi te'e bojojën ba'ijë'ën.

²⁷ Yureca, mësacua si'a jubë yua Cristo jubë ba'ijën, ga bainguëbi Cristoni bajën, baguëni te'e zi'inni ba'iyë mësacua. ²⁸ Ja'nca zi'inni ba'ijënna, Riusubi baguë bainreba jubëte re'huani, ru'ru baguë cuencueni raosi'cua quë'rë ta'yejeiye ba'icua re'huani jo'cabi. Ja'nrebi,

baguë coca masini quëacaicare re'huabi. Ja'nрэbi, bainni yihuoni ye'yocua, ja'nрэbi, ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua, ja'nрэbi rau huachocua, ja'nрэbi bain carayete concua, ja'nрэbi bain jubë ëjacua, ja'nрэbi tin coca caye porecua, si'acua tin yo'o yo'oye porecuare re'huani jo'cabi Riusu. ²⁹ Te'e yo'o yo'oye porecuare gare re'huamaji'i. Si'acuare baguë quë'rë ta'yejeiye yo'o yo'oye porecuare cuencueni raomaji'i. Si'acuare baguë coca masini quëacaicare re'huamaji'i. Si'acuabi bainni ye'yoma'inë. Si'acuabi Riusu ta'yejeiye yo'o yo'oye porema'inë. ³⁰ Si'acuabi bain raure huachoye porema'inë. Si'acuabi tin coca caye porema'inë. Si'acuabi ba tin coca case'ere masini quëaye porema'inë. ³¹ Ja'nca porema'icuata'an, më sacua yua si'a jëja yo'ojën, Cristo bain jubëte ta'yejeiye coñe, ja'anre ro'tajën yo'ojën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'ijënna, yë'ëbi yequë ma'a, quë'rë ta'yejeiye ba'i ma'are më sacuani yurera yihuoguë, më sacuani masi güeseyë yë'ë.

13

El amor

¹ Bainni ta'yejeiye ai yëjën ba'ijë'ën caguë, ja'an ma'are më sacuani masi güeseguë, më sacuani yihuoyë yë'ë. Bain coca, Riusu anje sanhuë coca, ja'an tin coca quë'rë ta'yejeiye caye poreguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, ro guëna macana huaiye'ru, ro hui'ya achoye tin coca caguë ba'iyë yë'ë. ² Ja'nрэbi, Riusu cocare ta'yejeiye masini quëaye poreguë, si'a Riusu yahue masiyete ta'yejeiye masiye poreguë, Riusu yo'oye poreyete te'e ruiñereba si'a recoyo ro'tani jai cubëanre quëñoñe'ru ta'yejeiye yo'oye poreguë, ja'an poreguëreba poreguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, ro yo'oyë yë'ë. ³ Yë'ë bonse si'ayete carajën ba'icuan ro huo'hueni insiguë, Riusu yo'ore conza caguë,

yë'ë ga'nihuëre'ga ëoni si'a güesequë, ja'an yo'oguëbi bainni ta'yejeiye yëma'itoca, yë'ëre re'oye gare beoji.

⁴ Bainni ta'yejeiye yëjën ba'icuabi gu'aye yo'ocuani bëiñe beoye ba'ijën, bainni re'oye conjën ba'iyë. Yequëcua ba'iyete ëa ëñañe beoye ba'iyë. Quë'rë ta'yejeiguë'ë, gare caye beoye ba'iyë. ⁵ Bacua se'gare'ru huanöñe beoye ba'iyë. Yequëcuani hui'ya yo'oma'iñë. Yë'ë se'gabi re'oye yo'oye poreyë cama'iñë. Yequëcuabi gu'aye yo'ojënna, bëinma'iñë. Yequëcua gu'aye yo'ose'ere ro'tama'iñë. ⁶ Gu'aye yo'ose'ere ëñani bojoye beoye ba'iyë. Re'oye yo'ose'ere ëñani bojoyë. ⁷ Bainni ta'yejeiye yëjën, bacua porema'iñete ro'tamajën, quë'rë ta'yejeicua ruiñë cajën, bacua re'ojeiyete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'iyë. Ai yo'ojën ba'ito'ga, jëja recoyo re'huajë'ën cajën, bacuani bojora'rë conjën ba'iyë.

⁸ Ën yija re'otobi carajeiguëta'an, bainni ta'yejeiye yëjën ba'icuabi bainni yëye gare jo'cama'iñë. Riusu coca masini quëase'eta'an, bainbi huanë yeja'cua'ë. Tin coca case'eta'an, bainbi jë'te cama'ija'cua'ë. Bain ta'yejeiye masise'eta'an, jë'te ro'taye beoye ba'ija'cua'ë. ⁹ Riusu coca masini quëayete cato, Riusu masiye'ru ta'yejeiye masiye porema'iñë mai. Riusu quëaye'ru ta'yejeiye quëaye porema'iñë mai. ¹⁰ Ja'nca porema'icuata'an, Riusubi ta'yejeiye porecuare maire re'huaja'guë'bi. Ja'nca re'huaguëna, mai yure masini quëayete gare jo'cani senjoja'cua'ë.

¹¹ Zin hua'na ba'iyë'ru yureña ba'iyë mai. Yë'ë zinrën ba'iguëbi zin caye'ru coca caguë ba'nhuë. Zin ro'taye'ru ro'taguë ba'nhuë. Zin ta'yejeiye yo'oye ro'taye'ru ro'taguë ba'nhuë. Ja'nrebi, irani tëjini, ëmëguë ba'iguëbi yë'ë zin ba'ise'ere jo'cani senjohuë yë'ë. ¹² Yureñabi, Riusu masiye'ru ta'yejeiye masija'ma cajën, te'e ruiñe masiye porema'iñë. Si'si ëña re'ahuana ëñañe'ru ba'iyë

mai. Riusu ba'iyete yureña te'e ruiñe ññañe caraguëta'an, baguë ñnorën ti'anguëna, Riusu ba'iyete te'e ruiñe masiye poreja'cua'ë. Yureña, Riusu ba'iyete ta'yejeiye masima'iguëbi, ja'anrën ti'anguëna, baguë ba'iyete te'e ruiñerebara masija'guë'ë yë'ë. Riusubi yë'ëre masiguë'ru güina'ru baguëni te'e ruiñe masija'guë'ë yë'ë. ¹³ Ja'nca ba'iguëna, maibi ën re'otore ba'ijën, Riusu ëñoja'ñete jo'caye beoye si'a recoyo ro'tajën bañuni. Riusu naconi te'e ba'ija'yete jo'caye beoye ëñajën ëjojën bañuni. Bainni ta'yejeiye ai yëjën bañuni. Ën yija gare carajeija'guëta'an, maibi si'arën ja'nca yo'ojën ba'ija'cua'ë. Si'a yequë yo'o yo'ojën ba'iyete gare jo'cani senjoja'cua'ë. Ja'nrebi, Riusu naconi gare ju'iñe beoye ba'ijën, maibi quë'rë ta'yejeiye bainni ai yëreba yëjën ba'ija'cua'ë.

14

El hablar en lenguas

¹ Ja'nca ba'ija'cua sëani, ru'ru bainni ta'yejeiye yëye ro'tajën ba'ijë'ën. Ja'nrebi yo'je, Riusu Espíritubi ta'yejeiye conguëna, ën re'oto ta'yejeiye yo'o yo'oye poreyete ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu coca masini quëaye poreyete quë'rë senjën ba'ijë'ën. Ja'nca masini quëaye porecuabi Cristo bain jubëte re'oye yihuojënna, bacuabi quë'rë jëja recoñoa re'huanu quë'rë se'e jaijeijën ba'iyë. ² Tin coca caye porecuaca bainre yihuoma'iñë. Tin coca sëani, bainbi achama'iñë. Riusu se'gabi achaguëna, Espiritu yahue masise'ere bojojën cayë. ³ Ja'nca sëani, Riusu coca masini quëaye quë'rë senjën ba'ijë'ën. Ja'nca quëajënna, Cristo bain jubëbi achani Cristo ba'iyete quë'rë masini, ai yo'ojën ba'icuata'an, Cristo coñete ro'tajën bojoyë. ⁴ Tin coca cacuabi Espiritu naconi cajën, bacua se'gabi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huayë. Riusu

coca masini quëacuaca si'a Cristo jubë bainni yihuojëna, si'a jubëbi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huayë.

⁵ Yureca, mësacua si'acuabi tin coca caye poreyete sentoca, mësacuabi re'oye señë, cayë yë'ë. Ja'nca caguëca Riusu coca masini quëaye poreyete quë'rë senjën ba'ijë'n, cayë. Riusu coca masini quëacuabi tin coca cacua'ru Cristo bainni quë'rë re'oye coñë. Tin cocabi Cristo bainni catoca, Cristo bainbi quë'rë ta'yejeiye jëja recoyo re'huaja'bë cajën, ba tin coca case'ere masini quëaguëte cu'ejë'n. ⁶ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacua achani ye'yeyë'n. Yë'ë yua mësacuana ye'yoguë saiguëbi tin cocabi catoca, mësacuabi ro achajën ñu'inë. Riusubi yahue masiyete masini quëani yihuotoca, ja'nrëbi mësacuabi achani, quë'rë re'oye ye'yeye poreyë.

⁷ Tin coca case'ere huesëtoca, ro gue gu'a achose'e se'ga ba'iji. Jurihuë, arpa, ja'an músicabëanre te'e ruiñe huaima'itoca, ba achacuabi ba músicate huesëyë.

⁸ Soldado hua'na'ga guerra huaiye ëjojëna, trompeta juiguëbi huacha juitoca, soldado hua'nabi ro achajën, jubëan ñë'cama'inë. ⁹ Mësacua'ga güina'ru ba'iyë.

Mësacuabi tin coca, bain huesë cocare quëani achotoca, ¿ba achacuabi queaca achani ye'yeye poreyë'ne? Ja'nca quëani achocuabi ro cajëna, bainbi ro achajën ñu'inë.

¹⁰ Si'a ën re'oto bainbi tin coca cacua ai ba'iyë tin cajëna, mësacua masiyë. Ja'nca tin cajëna, si'a coca achacuabi bacua coca case'ere masiyë. ¹¹ Ja'nca masijëna, yë'ëca ba cocare huesëtoca, ba tin coca caguëte ro achayë yë'ë.

Baguë'ga yë'ëni ro caji. ¹² Mësacua'ga güina'ru ba'iyë. Riusu Espíritu ta'yejeiye coñete senjën, Baguë ta'yejeiye yo'o yo'oye porecua bañu cajën ba'iyë. Ja'nca ba'ijën, Cristo bain jubëte quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'tacuare re'huayë mësacua.

¹³ Ja'nca re'huaye yëjën, tin cocare caye porecuabi

Riusuni senjën, ba cocare masiye yë'ëre conjë'ën. Bainni quëani achoza cajën, ja'an poreyete senjën ba'ijë'ën. ¹⁴ Yë'e'ga Riusuni tin cocabi ujaguë, yë'ë recoyobi bojoguë, Riusuni yë'ë yi'obobi caguëta'an, ba cocare ro huesëguë, yë'ë case'ere ro'taye porema'iñë yë'ë. ¹⁵ Ja'nca porema'iguëbi ¿yë'ë guere yo'oguë'ne? Riusuni ujato, yë'ë tin cocare masini ujazaniñë yë'ë. Riusuni gantato, yë'ë tin cocare masini gantazaniñë yë'ë. Mësacua'ga güina'ru yo'oye senjën ba'ijë'ën. Yequëcuabi mësacua ujani gantayete achani bojoja'bë. ¹⁶ Mësacuabi tin coca cajën, Riusuni ta'yejei coca ujajën, Surupa cajën bojocuta'an, yequëcua tin coca achaye huesëcuabi ti'anjën, mësacua tin cocare ro achajën, mësacuani ujaye coñe gare porema'iñë. ¹⁷ Mësacuabi Riusuni tin cocabi te'e ruiñe ujacuata'an, yequë bainbi ro achajën, Huesë ëaji cajën, quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'tacua re'huama'iñë bacua. ¹⁸ Mësacua si'acuabi tin coca caye porejënna, yë'ëca tin cocare quë'rë ta'yejeiye caye poreyë. Ja'nca poreguëbi Riusuni surupa caguë bojoyë. ¹⁹ Ja'nca ba'iguëta'an, Cristo bain jubëna ñë'cani, bacuani yihuoni, quë'rë ta'yejeiye ye'yesi'cuare re'huaye ai yëyë yë'ë. Ja'nca séani, tin cocare ro cani jëhuatoca, gu'aji. Choa ma'carë se'gare te'e ruiñe achoye catoca, ai re'oye ba'iji.

²⁰ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani tin coca cayete yihuoguë, ro mësacua bojo huanonete ro'taye beoye ba'ijë'ën, cayë yë'ë. Ja'nca ba'itoca, ro zin hua'na ye'yema'isi'cua'ru ye'yema'isi'cua ba'iyë mësacua. Gu'aye yo'oye se'gare ye'yema'isi'cua ba'ijë'ën. Mësacua tin coca cayete yihuoguë, te'e ruiñe ro'taye ye'yesi'cua ba'ijë'ën, cayë yë'ë. ²¹ Riusu ira coca toyani jo'case'ere'ga ëñani, tin coca caye ba'iyete ye'yejë'ën: “Yureca, tin bainre cuencueni, Israel bainna saoja'guë'ë yë'ë. Bacuabi tin cocare cani achojënna, Israel bainbi yë'ë cocare achaye

gare güeja'cua'ë, cabi mai Ĕjaguë” toyani jo'case'e ba'iji.
²² Ja'nca cani jo'case'e ba'iguëna, Riusubi tin coca caye ba'iyete maini masi güeseji. Tin coca cacuabi Riusu cocare quëani achojënna, Cristoni recoyo ro'taye yëma'icua se'gabi bëiñë. Si'a recoyo ro'tacuaca bañë. Riusu cocare masini quëacuabi quëani achojënna, Cristoni si'a recoyo ro'tacua se'gabi bojojën achayë. Ro'taye yëma'icua bañë. Riusu cocare masiye porema'iñë. ²³ Ja'nca sëani, Cristo bain jubëbi ñë'cani, si'acuabi tin cocare catoca, ja'nrëbi yequëcua Cristoni recoyo ro'tama'icua ti'anni achato, Ro güebe neni cayë, mësacuare cayë bacua.
²⁴ Pero Cristo bainbi ñë'cani, si'acuabi Riusu cocare masini quëatoca, yequë bainguë Cristoni recoyo ro'tama'iguëbi ti'anni achato, Riusu cocareba ba'iyete yë'ëre huanoji caguë, baguë gu'a jucha yo'oguë ba'ise'e si'ayete ro'tani, Riusuni, Ai gu'aye yo'osi'quë'ë yë'ë caguë, ²⁵ baguë recoyo yahue ro'taguë ba'ise'e si'ayete gare jo'cani, Riusu Ĕjaguë ba'iyete te'e ruiñe masini, ja'nrëbi Riusuni gugurini umeni, Riusu yua ta'yejeiyereba Ĕjaguë'bi ba'iji caguë, Riusuni ai ta'yejeiye yëguëbi ba'iji. Ja'nca ba'iguëbi mësacua jubëte caguë, Riusubi mësacua naconi gare te'e ba'iguëreba ba'iji caguë ba'iji baguë.

Háganlo todo decentemente y con orden

²⁶ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuabi ñë'cajën, Riusu cocare quëani achoye yëjën, ñaca quëani achojën ba'ijë'ën. Mësacua jubë ba'icuaabi Riusu Espíritubi conguëna, Riusu cocare masijën, yequëcuabi Riusu ta'yejeiye ba'iyete gantajën bojoñu cajën, yequëcuabi Riusu coca ën cocare ye'yoñu cajën, yequëcuabi Riusubi guënamë toya ëñoguëna, quëani achoñu cajën, yequëcuabi tin cocabi Riusu ba'iyete quëañu cajën, yequëcuabi Ba tin cocare masini quëaye poreyë yëquëna

cajën ba'iyë. Ja'nca caye yëcuabi ru'ru Cristo bain quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'taja'yete cu'ejën ba'ijë'ën. ²⁷ Ja'nca cu'ejën ba'icuabi ñaca yo'ojën ba'ijë'ën. Tin coca cacua banica, samucuabi caja'bë. Samutecuabi catoca, yequëcuabi se'e cama'ija'bë. Tin coca cacuabi te'ena, te'ena bainni coca cajënna, yequëbi ba cocare masini te'e ruiñe quëani achoja'guë. ²⁸ Tin coca masini quëaguëbi beotoca, tin coca cacuabi Riusu bain jubëni caye beoye ba'ija'bë. Bacua se'gabi Riusu se'ga naconi te'e cajën ba'ija'bë. ²⁹ Ja'nrëbi, Riusu coca masini quëacua, samucua o samutecuabi Riusu cocarebare quëani ahojënna, yequëcuabi achani, bacua coca te'e ruiñe ba'iyete, o huacha ba'iyete masini caja'bë. ³⁰ Te'eguë se'gabi Riusu cocarebare masini quëani achoguëna, Riusu Espíritubi baguë masi cocare yequëni masi güesetoca, ru'ru quëaguëbi cani tējija'guë. Cani tējiguëna, yequëbi baguë cocare quëani achoja'guë. ³¹ Yureca, mësacuabi Riusu Espiritu coca masi güesese'ere quëani achoye yējën, si'acua yua te'ena, te'ena, bainni quëani ahojë'ën. Ja'nca quëani ahojënna, si'a bainbi achani, re'oye ye'yeni, quë'rë ta'yejeiye recoyo ro'tacua ruiñë. ³² Riusu Espíritubi baguë cocare masi güeseguëna, Riusu bain masini quëacuabi Espiritu yëye'ru yo'ojën, ro bacua ca ëayete gare jo'cayë. ³³ Riusubi ro huesë ëaye beoye yo'oguëbi baguë bain jubë coca quëani achoyete re'oye cuencueye masiji.

Yureca, Cristo bain jubëan, si'aruan ba'icua yo'oye'ru mësacua'ga ëñere güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. ³⁴ Cristo bainbi ñë'cajënna, romicuabi nëcani masi coca caye yëtoca, bacuare ënsejë'ën. Riusu ira coca cani jo'case'ere ëñani, güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Bacua ënjëbi guansequëna, baguëni te'e ruiñe achani yo'oye ba'ijën, Cristo bain jubëni masi coca caye beoye ba'iyë.

³⁵ Yequëcua casi cocare huesëtoca, bacua huë'ena ti'anni bacua ënjëni senni achaja'bë. Cristo bain ñë'casi'cuani senni achama'ija'bë. Romicuabi nëcani Cristo bain ñë'casi'cuani catoca, ai huacha yo'oyë.

³⁶ Mësacuabi yequëcua Cristo bain jubëan yo'oye'ru güina'ru yo'oye yëma'itoca, mësacuani ëñama'ija'guë'ë yë'ë. Mësacuabi cajën, Riusu cocarebare masicua gañacua'ë yëquëna cajëna, mësacuani ai bëiñe cayë yë'ë.

³⁷ Mësacua Riusu Espíritu cocare masini quëacua ba'iyë, ja'anre ro'tajën, yë'ë coca yure toyani guansegüëna, te'e ruiñe achani güina'ru yo'ojën ba'ijë'ën. Mai Ëjaguëbi guansegüëna, mësacuani güina'ru toyani guansehuë yë'ë.

³⁸ Te'e ruiñe achani yo'oye yëma'icua banica, bacuani ëñamajën ba'ijë'ën.

³⁹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, mësacuani ñaca yihuoni tëjyë yë'ë. Riusu cocare masini quëaye ru'ru senjën ba'ijë'ën. Ja'nca ba'icuabi tin coca cayë yëcuare ënsema'ijë'ën. ⁴⁰ Cristo bainbi ñë'cani, Riusu Espíritubi baguë cocare masi güesequëna, ba masicuabi te'ena, te'ena, quëani achojën ba'ijë'ën. Ro huesë ëaye beoye yo'ojën ba'ijë'ën.

15

La resurrección de Cristo

¹ Yureca, yë'ë bain sanhuë, yë'ëbi Cristo cocarebare mësacuani quëani achoguë ba'iguëna, mësacua ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacuabi ja'an cocare achani, si'a recoyo ro'tahuë. Ja'nca ro'tani, yureña ba coca cayë'ru güina'ru yo'ojën, quë'rë ta'yejeiye ba'icua ruinjën, ² Riusu ba'i jobona ti'anja'cuare re'huasi'cua ba'iyë mësacua. Ja'an cocare quë'rë se'e achajën, gare jo'caye beoye yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacuabi yequëre ba cocare ro achajën

ba'isi'cua ba'itoca, ba coca caye'ru te'e ruiñe yo'oye mäsacuare huanoma'iji.

³ Yë'ë yua ba cocare mäsacuani quëani achoguë, yë'ë ye'yese'e'ru güinareba'ru mäsacuani quëani achoni yihuoguë baë'ë. Ën coca yua quë'rë ta'yejeiye ba'i coca'ë: Riusu coca toyani jo'case'e'ru ba'iguëna, Cristobi mai gu'a jucha ro'ina güina'ru junni tonbi. ⁴ Ja'nca junni tonguëna, baguë bainbi baguëte tanhuë. Tanjënna, ja'nрэbi samute ba'i umugusebi go'ya raji'i. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güinareba'ru go'ya raji'i baguë. ⁵ Ja'nca go'ya rani, ja'nрэbi, Pedroni ëñobi. Ja'anguëni ëñoni, ja'nрэbi baguë bain concua si'a jubë docecuani ëñobi. ⁶ Ja'nca ëñoni, ja'nрэbi yequëcua baguë bainni ëñobi. Ëñoguëna, quë'rë quinientos ba'i jubëbi te'erute ba'ijën, baguëni ëñahuë. Ja'anre ëñasi'cua yequëcuabi yureña junni tonsi'cua ba'iyë. Yequëcua quë'rë jobo ba'icuabi yuta huajëyë. ⁷ Ja'nca ëñajënna, ja'nрэbi Cristobi Santiagoni ëñobi. Ëñoni, ja'nрэbi baguë ëja bain cuencuesi'cua si'acuani ëñobi. ⁸ Ja'nрэbi, yo'jereba ba'irën ti'anguëna, yë'ëni ëñobi. Yequëcuabi yë'ëre cajën, Riusu cue'yosi'quë'bi ba'iji, yë'ëre cahuë. ⁹ Yë'ë yua si'a Cristo ëja bain cuencuesi'cuare ëñato, yë'ë yua bacua'ru quë'rë yo'jereba ba'iguë'bi ba'iyë, Riusu bain jubëni je'o basi'quë sëani. ¹⁰ Ja'nca ba'isi'quëreta'an, Riusubi yë'ëni re'oye ëñaguë, yë'ëni conguë, yë'ë yure ba'iyë'ru yë'ëre re'huani jo'cabi. Ja'nca re'huani jo'caguëbi ro guaja yo'omaji'i. Yë'ëre ja'nca re'huani jo'caguëna, baguë ëja bain cuencuesi'cua yo'o conse'e'ru quë'rë si'a jëja Riusuni yo'o conguë ba'iyë yë'ë. Ja'nca ba'iguëbi ro yë'ë se'gabi yo'omaë'ë. Riusubi yë'ëni re'oye ëñani, yë'ëni conguëna, ja'nca si'a jëja baguëni yo'o coñe poreguë ba'iyë yë'ë. ¹¹ Ja'nca sëani, Cristo cocarebare achani si'a recoyo ro'tahuë mäsacua. Yë'ëbi quëani achoguëna,

yequëcua Riusu ëja bain cuencuesi'cuabi quëani achojën, te'e quëani achohuë bacua. Quëani achojënna, mësacuabi achani si'a recoyo ro'tahuë.

La resurrección de los muertos

¹² Ja'an cocare quëani achojënna, ¿guere caye'ne? Ën coca: Cristobi junni tonsi'quëbi go'ya raji'i, cani achojën si'a jubë Riusu bainbi cayë. Ja'nca cajënna, mësacua jubë ba'icua yequëcuabi cajën, Junni huesësi'cuabi gare go'ya raiye beoye ba'iyë cajën, ai huachareba cayë bacua. ¹³ Mësacuabi te'e ruiñe cajën ba'itoca, yëquënabi Cristo go'ya raise'ere quëajën, ro coquejën ba'ire'ahuë. ¹⁴ Cristobi go'ya raima'isi'quë ba'itoca, Riusu cocareba si'aye ro coquejën ro quëani achojën ba'ire'ahuë. Mësacua'ga achajën, si'a recoyo ro'tajën, ro guaja yo'ojën ba'ire'ahuë. ¹⁵ Yëquënabi baguë cocare quëani achojën, Cristobi go'ya raji'i cajën, te'e ruiñe cayë cajën, ro coquejën ba'ire'ahuë. ¹⁶ Bain junni huesësi'cuabi go'ya raiye beoye ba'itoca, Cristobi go'ya raisi'quë ba'ima'ire'abi. ¹⁷ Ja'nca ba'ima'iguë ba'itoca, mësacuabi baguëni si'a recoyo ro'tajën, ro yo'ojën ba'ire'ahuë. Mësacua gu'a jucha yo'ojën ba'ise'e gare jo'cani senjoma'ise'e ba'ire'ahuë. ¹⁸ Jesucristoni si'a recoyo ro'tani, ja'nrëbi junni huesëni, gare carajeisi'cua ba'ire'ahuë. Ba toarona gare sani huesësi'cua ba'ire'ahuë. ¹⁹ Mësacuabi cajën, Cristoni recoyo ro'tacuabi yure ba'i umuguseña se'ga Riusu insiyete coye poreyë cajën, mësacuabi te'e ruiñe cajën ba'itoca, mai jubë Cristo bainbi si'a ën yija bain'ru quë'rë gu'ajani senjosi'cua ba'ire'ahuë.

²⁰ Ja'nca ba'iyeta'an, mësacuabi ro huacha cajën ba'iyë. Cristobi junni tonsi'quëbi gare go'ya raisi'quë ba'iji. Baguë yua ru'ru go'ya rani, ja'nrëbi si'a baguë bain junni huesësi'cuabi baguë go'ya raise'e'ru güina'ru go'ya

raijën ba'ija'cua'ë. ²¹⁻²² Adán ba'ise'ere ro'tani ye'yejë'ën. Riusu guanseni jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'oma'isi'quëbi junni huesëguëna, si'a bain yo'je raicuabi güina'ru junni huesëye bahuë. Cristoca Riusu guanseni jo'case'e'ru te'e ruiñe yo'osi'quëbi yua junni tonni go'ya raji'i. Ja'nca sëani, si'a bain Cristoni si'a recoyo ro'tajën ba'icua, ja'ancuabi junni huesëni, gare go'ya rani, si'arën ba'ija'cua'ë. ²³ Ja'ncareba go'ya raijën ba'ija'cua'ë. Riusu cuencuese'e'ru güina'ru ba'ija'cua'ë. Cristobi ru'ru go'ya raji'i. Ja'nrebi yo'je, maire in rai umuguse ti'anguëna, si'a baguë bain, baguëni si'a recoyo ro'tajën ba'icuaabi güina'ru go'ya rani, baguë naconi si'arën te'e ba'ijën ba'ija'cua'ë. ²⁴ Ja'nrebi, yo'jereba ba'irën, baguë cuencuese'e si'aye yo'oni tējini, Cristo yua baguë Taita Riusuni quëaja'guë'bi: “Taita, zupai huatini gare ñu'ñujei güesesi'quëbi më'ë ta'yejeiye ba'i re'otore më'ëna jo'cayë yë'ë. Ja'nca jo'caguëna, si'aye conijë'ën” quëaja'guë'bi Jesucristo. Ja'nca quëaja'guëta'an, baguë cuencuese'ere yuta yo'oye caraji. Ru'ru, baguëre je'o bacua si'acuare huesoni si'aja'guë'bi. Bacuabi yuta cue'yoni ta'yejeiye guansejënna, bainbi Jaë'ë cajën, bacua ta'yejeiye ëjacuare'ru ëñajën, bacuani sehuojën ba'iyë. ²⁵ Ja'nca ba'ijënna, Cristore je'o bacua si'acuani gare huesoni si'aye tëca, Cristobi si'aye guanseguë ba'ija'guë'bi. ²⁶ Ja'nca huesoni si'ani, ja'nrebi yo'je, zupai huatini gare huesoni si'aja'guë'bi. Ba huati yua bainni junni huesë güeseguëbi gare huesoni si'asi'quë ba'ija'guëna, bainbi gare se'e junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë. ²⁷ Riusu coca toyani jo'case'ere ëñato, ñaca caji: “Cristobi si'ayereba guanse Ëjaguë ba'ija'guë'bi.” Ja'nca caguëta'an, Taita Riusuni guansema'ija'guë'bi, Riusu yua Cristoni guanse güeseguë sëani. ²⁸ Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Riusu Zin Jesucristobi si'ayereba guanse Ëjaguë ba'ija'guë ba'ini,

ja'nrëbi baguë Taita Riusuna bonëni caja'guë'bi: “Taita, më'ëbi yë'ëre si'ayereba guanse Ējaguëre re'huaguëna, si'ayerebare më'ë guëon na'mina jo'cayë yë'ë. Yë'ëre'ga bani guanseguë ba'ijë'ën” caja'guë'bi. Ja'nca caguëna, si'a re'oto bainbi Riusuni ëñani, Baguë se'gabi si'ayereba ta'yejeiyereba Ējaguë'bi ba'iji cajën ba'ija'cua'ë.

²⁹ Yureca, bain junni huesësi'cuabi gare go'ya raiye beoye ba'itoca, Cristo bainbi ro huesë äaye yo'ojën ba'ire'ahuë. Yë'ë bain junni huesësi'cuani se'e ëña-jaza cajën, bautiza güesejën, ro huesë äaye yo'ojën ba'ire'ahuë. ³⁰ Yëquëna'ga Cristoni yo'o conjën, jo'caye beoye ai yo'ojën, yequërë junni huesëyena ñañani tonjën, Cristoni yo'o conjën, ro huesë äaye yo'ojën ba'ire'ahuë.

³¹ Mësacuani ai yëreba yëguë ba'iyë yë'ë. Mësacua naconi Cristoni te'e zi'inguëbi mësacuani ai yëguë, yë'ë je'o bacua yë'ëre huani senjoñete gare ro'tama'iguëbi mësacuani conguë ba'iyë yë'ë. ³² Ēnjo'on, Efeso huë'e jobore ba'iguëbi yë'ë je'o bacuani ai huaji yaye ëñaguëna, airu hua'i hua'na yë'ëre coca neni huani senjoñe'ru ba'iyë bacua. Ja'nca ba'ijëna, bainbi go'ya raiye beoye ba'itoca, ro huesë äaye yo'o conguë ba'ire'ahuë yë'ë. Ira bain coca cani jo'case'e'ru güina'ru yo'oguë ba'ire'ahuë mai: “Miato junni huesëja'cua sëani, yure umuguse aon anni, jo'cha uncuni, sa'ñeña bojojën bañuni” cani jo'cajënna, güina'ru yo'ojën ba'ire'ahuë mai. ³³ Ja'nca yihuojën yo'ocuata'an, mësacuabi achaye beoye ba'ijën, ro coque güesema'ijë'ën. Mësacuabi gu'a bain naconi te'e ganijën ba'itoca, mësacuabi re'oye yo'oyete jo'cani, gu'ajeijën, ñañani toñë. ³⁴ Ja'nca sëani, mësacua yua te'e ruiñe ëñajën ro'tajën ba'ijë'ën. Mësacua gu'aye yo'ojën ba'iyete gare jo'cani, re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Mësacua jubë ba'icua yequëcuabi Riusuni gare huesëjën, gu'aye yo'ojënna, ¿mësacua guere yo'ojën bacuani cuencueni

etoni saoma'iñe'ne? Mësacua yua huaji yějën ba'ire'ahuë.

Cómo resucitarán los muertos

³⁵ Yureca, yequëcuabi senni achajën, “¿Junni huesësi'cua queaca go'ya raiye'ne? ¿Queaca ëñoñe'ne?” ja'an cocare cajën, ³⁶ ro huesë ëaye ro'tajën, ja'anre senni achayë. Aito. Tin ga'nihuëanre bajën go'ya rajia'cua'ë. Aonra'carëan yijana tanse'ere ëñani ye'yějë'ën. Aon sahuabi ticuto, ru'ru aonra'carëbi ju'inji. ³⁷ Ju'inguëna, ba aon ticu'ga tinreba ëñoji. Aonra'carë'ru gare ba'ima'iji. Ro trigora'carë ba'iguë, o yequëra'carë, ja'an se'ga ba'iji. ³⁸ Ja'nca ba'iguëbi, Riusu cuencueni jo'case'e'ru ba'iye gue sahuabi ticuni iraji. Tinra'carë ba'itoca, tin sahuabi ticuni iraji. ³⁹ Huajë gani hua'na'ga Riusu re'huani jo'casi hua'na yua tin ëñocua ba'iyë. Bain hua'na, airu hua'i hua'na, ca hua'i hua'na, ziaya hua'i hua'na, si'a hua'na yua tin ëñocua ba'iyë. ⁴⁰ Ja'nrebi, guënamë re'otona ëñato, Riusu re'huani jo'casi ma'carëanbi re'oye ëñoguë, tin ëñoguë ba'iji. ⁴¹ Ënsëguë, ñañaguë, ma'choco hua'i, ja'anbi tin go'sijeie ba'iye, ga ma'choco ba'iye yua tin go'sijeie ba'iji.

⁴² Ja'nca ba'iguëna, bain ju'insi'cua go'ya raiye ba'ija'yete ye'yějë'ën. Bacua ru'ru ba'i ga'nihuë'ru tin ga'nihuë bayë. Bacua ru'ru ba'isi ga'nihuëbi junni huesëguë ba'iguëta'an, bacua go'ya rairën ti'anguëna, tin ga'nihuë bacuabi gare ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. ⁴³ Ru'ru ba'i ga'nihuë, carajei ga'nihuë ba'iguëna, go'ya raisi ga'nihuë aireba re'o ga'nihuë ba'iji. Ru'ru ba'i ga'nihuë ro pa'npo ëaguëna, go'ya raisi ga'nihuë ai ta'yejeiyereba ba'i ga'nihuë ba'ija'guë'bi. ⁴⁴ Ro ën yija ga'nihuëbi si'aguëna, Riusu ba'i re'oto ga'nihuë tin ga'nihuëre baja'cua'ë mai. Ja'an ga'nihuëre bajën, Riusu naconi si'arën ba'ijën, gare carajeie beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁴⁵ Riusu coca toyani

jo'case'ere ëñani, Adán ba'ise'ere masijë'ën: “Ru'rureba raisi'quë yua bain ga'nihuëte baguëbi huajëguë nëcabi.” Ja'nca toyani jo'case'e ba'iguëna, Jesucristobi jë'te raiguë, ai ta'yejeiyereba Ëjaguë, bain recoyo huajë güese Ëjaguë baji'i. ⁴⁶ Ja'nca ba'iguëbi ru'rureba raimaji'i. Bain ga'nihuë baguëbi ru'ru raiguëna, bain recoyo huajë güesequëbi yo'je raji'i. ⁴⁷ Ru'rureba raisi'quë ya'obi re'huasi'quëbi carajeija'guë se'ga baji'i. Yo'je raisi'quëca Riusu ba'i jobobi raisi'quëbi gare carajeiye beoye ba'iji. ⁴⁸⁻⁴⁹ Ja'nca ba'iguëna, maibi yureca ën yijare ba'ijën, mai ga'nihuë yua Adán ga'nihuëre'ru bajën, ya'obi re'huasi'cua ba'iyë. Ja'nca ba'icuata'an, maibi Riusu ba'i re'otona ti'anni ba'ijën, tin ga'nihuëte baja'cua'ë. Jesucristo go'ya raisi ga'nihuëre'ru baja'cua'ë mai.

⁵⁰ Ja'nca ba'ijënna, yë'ë bain sanhuë, mësacuani yihuoreba yihuoyë yë'ë. Riusu ba'i re'otona ti'anto, ro ën yija ga'nihuë gare beocua ba'ija'cua'ë. Ja'an ga'nihuë carajeija'guë sëani, ja'an ga'nihuë naconi Riusu ba'i jobo, si'arën ba'i jobona ti'añe gare porema'iñë. ⁵¹ Yë'ë yua mësacuani yihuoguë, mësacuani ñaca yahue quëayë yë'ë. Mai hua'na si'a jubëbi junni huesëma'iñë. Mai jubë ba'icua yequëcuabi huajë mëni, Riusuna saija'cua'ë. Ja'nca ba'ijënna, Riusubi mai si'acuani mai ga'nihuëte mame re'huaja'guë'bi. ⁵² Te'e jëana mame re'huaguë ba'ija'guë'bi. Mai ñacoga ma'niñe'ru quë'rë te'e jëana ja'nca yo'oguë, coneta juiye quë'rë yo'jereba jui güesequë, ba mame re'huayete masi güeseji. Ja'nca jui güesequëbi baguë bainreba junni huesësi'cuani go'ya raiye choija'guë'bi. Ja'nca choiguë, mai hua'na si'acua, junni huesësi'cua o huajëjën ba'icua, si'acuani tin ga'nihuë bacuare maire mame re'huaja'guë'bi. ⁵³ Ja'nca mame re'huaguëna, mai yure ba'i ga'nihuë jëja beo ga'nihuë gare carajeise'e ba'ija'cua'ë. Ba'ijën, tin ga'nihuë gare

carajeiye beoye ba'i ga'nihuëte coni baja'cua'ë mai. Ja'nca ba'icuaabi gare se'e junni huesëye beoye ba'ija'cua'ë mai. ⁵⁴ Ja'nca mame re'huasi'cua ba'ijënna, Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru ba'ija'guë'bi: “Riusubi yua zupai huatini ñu'ñu güeseni si'aja'guë'bi. Ja'nca yo'oguëna, baguë bainbi gare se'e ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. ⁵⁵ Zupai huati ñu'ñujeisi'quë ba'iguëna, maibi gare se'e ju'iñe beoye ba'ija'cua'ë. Jai buni hua'guë totayo rutase'e ba'iguë'ru ba'iji. Maini ja'si yo'oye gare porema'iji.” Ja'nca caji Riusu coca toyani jo'case'e. ⁵⁶ Ja'an totayote cato, bain gu'a jucha yo'ojën ba'iyete caji. Bain hua'nabi Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oye porema'icua sëani, bacuabi gu'a juchare bayë. Riusu coca toyani jo'case'e'ru güina'ru yo'oza cacuata'an, bain hua'nabi yo'oye porema'icuaabi Riusu bënni senjoja'ñete ja'ansi'cua jëaye gare porema'icua ba'iyë. ⁵⁷ Ja'nca yo'oye porema'icuata'an, mai Ējaguë Jesucristoni si'a recoyo ro'tacua ja'ancuabi Riusu bënni senjoja'ñete jëaye ba'iyë. Jëaye ba'ijën, si'arën huajë hua'na ba'ijën ba'ija'cua'ë mai.

⁵⁸ Ja'nca sëani, yë'ë bain sanhuë, jëja recoyo bacua ba'ijë'ën. Si'a coca bain tin yihuoni ye'yoyete ro'taye beoye ba'ijë'ën. Riusu yihuoni ye'yoye se'gare ro'tajën ba'ijë'ën. Riusu in rairën ti'anja'ñete jo'caye beoye ëñajën ëjojën ba'ijë'ën. Maire in raija'guëbi maini tin ga'nihuë mame re'huani, maini baguë ba'i jobona bëa güeseja'guë'bi. Ja'nca sëani, mëacuabi ja'an ba'ija'yete ëñajën ëjojën, si'a mai Ējaguë yo'o cayete si'a jëja quë'rë re'oye yo'ojën ba'ijë'ën. Riusu yo'o cayete yo'ojën banica, gare guaja yo'oye beoye ba'ija'cua'ë. Si'a baguë yo'o guanseguëna, ai ta'yejeiye ba'iyë baguëni yo'oye conjën ba'iyë mai.

16

La colecta para los hermanos

¹ Yureca, mäsacuabi Riusu bain bonse caracua, Jerusalén huë'e jobo ba'icuaré ro'tajén, Curire huëoni bacuana ro insini saonu cajënna, mäsacuani ñaca yihuoguë quëayë yë'ë. Riusu bain jubëan Galacia yija ba'icuaní guansese'e'ru güina'ru yo'ojë'ën mäsacua. ² Si'a semana, Riusu ta'yejeiye ba'i umuguse ba'iguëna, mäsacua curi coní baye, Riusu insise'e caguë, ja'anre cuencueni, mäsacua insiye poreye'ru ca'ncona re'huani, yë'ë ti'añe tēca bani ëjojë'ën. Ja'nca bani ëjotoca, mäsacua curi insija'yete ja'ansirën saoye poreja'cua'ë. Ja'an curire huëoni re'huama'itoca, yë'ëbi ti'anguëna, si'a curire te'e jëana huëoye ai jëjaji. ³ Ja'nca sëani, mäsacuabi ba curire bojora'rë huëoni re'huajënna, yë'ëbi ti'anni, ba curire mäsacua bain cuencuesi'cuana jo'cani, Jerusalenna saocaija'guë'ë. Mäsacuabi cajënna, Jerusalén bainni utire toyani insiguëna, bacuare saocaija'guë'ë yë'ë. ⁴ Ja'an curire insini saojën, yë'ëre'ga saoye yëtoca, yë'ë'ga mäsacua bain saija'cua naconi te'e saija'guë'ë yë'ë.

Planes de viaje de Pablo

⁵ Yureca, mäsacuani ëñaguë saija'yete cato, ru'ru Macedonia yijana ganijani, ja'nрэbi yo'je, mäsacuani ëñaguë saija'guë'ë yë'ë. ⁶ Ja'nca ëñaguë saiguëbi porenica mäsacua naconi zoe ba'iyе yëyë. Yequerë ocorën cara-jeiye tēca mäsacua naconi ba'ija'guë'ë yë'ë. Ba'ini, ja'nрэbi se'e sai bi'raguëna, mäsacuabi yë'ëre bojojën, yë'ëre re'oye despídiejën saojë'ën. ⁷ Yurera, choa umuguseña se'ga mäsacua naconi ba'iyе yëma'iguëbi yureña mäsacuana ëñaguë saima'iñë. Quë'rë zoe ba'iyе yëguëbi jë'te saiyë, Riusubi ënsema'itoca. ⁸ Yureca, Efeso huë'e jobore ba'iguë, Pentecostés fiesta umuguseña tēca

ba'ija'guë'ë yë'ë. ⁹ Riusu yo'ore ai re'oye yo'oye poreguëbi yureña yo'oni tējiza caguë, ënjo'ona bëayë. Riusu yo'ore yo'oguëna, ai bainbi yë'ëni je'o bani, yë'ëre ënse ëaye yo'ojën ba'iyë.

¹⁰ Ja'nca bëaguëna, yë'ë gajeguë Timoteobi mësacuana ti'antoca, baguëni bojojën, baguëni re'oye cuirajën ba'ijë'ën. Baguë yua yë'ë yo'oye'ru Riusu yo'ore güina'ru yo'oguë ba'iji. ¹¹ Ja'nca sëani, mësacua jubë ba'icubi baguëni ëñama'iñe ëñotoca, bacuare bëiñe yihuojë'ën. Mësacua si'acubi baguëte re'oye conjën, baguë ganija'ñete ro'ijën, baguëni bojojën, yë'ëna go'yaye baguëte raojë'ën. Baguë, baguë gajecua naconi raiye ëjoguëbi mësacuani ja'nca raoye señë yë'ë.

¹² Mai te'e gajeguë Apolos hue'eguëte cato, baguëni coca cahüë yë'ë. Më'ë, më'ë gajecua naconi Corinto bainni ëñaguë saijë'ën caguëta'an, mësacuani ëñaguë saiye yureña gare poremaji'i. Riusubi yequë yo'ore guansequëna, ja'an yo'ore yo'oye baji. Ja'nca baguëbi baguë poreye'ru mësacuani jë'te ëñaguë saiyë, cabi baguë.

Saludos finales

¹³ Yureca, maini je'o baguë Satanás hue'eguëbi maini ai gu'aye yo'oye ro'taguëna, mësacua ëñajën ba'ijë'ën. Cristoni quë'rë si'a jëja recoyo ro'tajën, baguë tëani baja'ye cani jo'case'ere gare huanë yeye beoye ba'ijë'ën. Quë'rë jëja recoyo re'huajën, Cristo coñete ro'tajën, zupai huati saoni senjoñe porecua ba'ijë'ën. ¹⁴ Si'a mësacua yo'o ma'carëan yo'oto, yequëcuani oijën coñe se'gare ro'tajën, mësacua yo'o ma'carëanre yo'ojën ba'ijë'ën.

¹⁵ Yureca, yë'ë bain sanhuë, Estéfnas hue'eguëte cato, baguë, baguë te'e bain naconi Jesucristoni si'a recoyo ro'tajën, si'a Acaya yija bain ro'taye'ru quë'rë ja'anrë ro'tajën baë'ë. Ja'nca si'a recoyo ro'tajën, Cristo

bainreba ba'icuari yo'o coñe se'gare baza cajën, ja'nca jo'caye beoye yo'o conjën ba'iyë bacua. ¹⁶ Ja'nca ba'ijën, Estéfanos, yequëcua Jesucristoni yo'o coñe'ru ba'icua, ja'ancuabi yo'o cajënna, mësacua'ga Jaë'ë cajën, bacua caye'ru güina'ru yo'o conjën ba'ijë'ën. ¹⁷ Yureca, Estéfanos, Fortunato, Acaico, bacuabi yë'ëni ëñajën raijënna, ai bojoguë ba'iyë yë'ë. Yë'ë yua mësacuari zoe ëñama'iguëbi bacuari ëñani bojoguë, mësacuari cu'e äayete se'e oimaë'ë yë'ë. ¹⁸ Bacua yua mësacuari recoyo bojo güeseye'ru yë'ëre'ga ai recoyo bojo güesejën raë'ë. Mësacua yua ja'ancuari, yequëcua güina'ru ba'icuari re'oye ëñajën ba'ijë'ën.

¹⁹ Yureca, Cristo bainreba jubëan Asia yijare ba'ijën, mësacuari saludaye cahuë. Aquila, Prisca, ba Cristo bainreba jubë, bacua huë'ena ñë'cacua, si'acuabi mësacuari saludajën, mai Ëjaguëni te'e bojojën ba'ijë'ën cani, mësacua saoyë bacua. ²⁰ Jesucristo bainreba ba'icua si'acuabi mësacuari te'e saludaye cahuë. Ja'nca sëani, mësacua yua Jesucristoni te'e recoyo ro'tajën, sañëña su'ncajën saludajën ba'ijë'ën.

²¹ Yë'ë, Pablo hue'eguëbi mësacuari utire toyaguë, yë'ë saludayete te'e ruiñe toyani saoyë yë'ë. ²² Bain hua'nabi mai Ëjaguëni yëye beoye ba'itoca, Riusu bënni senjosi'cua ba'ija'bë. Yureca, mai Ëjaguë te'e jëana ti'anja'guë cayë.

²³ Mai Ëjaguë Jesucristobi mësacuari re'oye ëñani, conreba conja'guë cayë. ²⁴ Mësacua si'acuani bojoguë ro'taguë, mësacuari ai yëreba yëguë ba'iyë yë'ë caguë, mësacuari coca cani saoyë yë'ë. Ja'nca raë'ë. Amén.

Riusu cocabera: mai ëjaguë Jesucristo ba'iyete toyani
jo'case'e'ë

New Testament in Siona (CO:snn:Siona)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siona

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Siona [snn], Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Siona

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Mar 2019 from source files dated 13
Mar 2019

ce8413d6-ff57-5b18-bda5-72d8f77005b2